★★

Aydınlık

Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ
Kuruluş yılı: 1921

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

ÇARŞAMBA 3 EYLÜL 1980 10 LIRA

GÜNÜN KONUĞU **Altan Günalp** (Üniversitelerarası Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanı ve Hacettepe Tıp Fakültesi Öğretim Üyesi)

İki aşamalı sınavı anlatıyor 2. SAYFAMIZDA

● AP Genel Başkanı, sonbahardaki kongreye, iktidarda gitmek istiyor

Demirel, Erkmen'i gözden çıkardı ama...

Muhalefet çoğunluğu sağlayamadı

Dışişleri Bakanı Hayrettin Erkmen

● ERKEN SEÇİMİ GÖRÜŞEN ANAYASA KOMİSYONU, BU DEFA DA MESELEYİ SENATO KOMİSYONUNA HAVALE ETTİ.

ANKARA (ÖZEL)

MSP'nin verdiği Dışişleri Bakanı Hayrettin Erkmen hakkındaki gensoru önergesinin görüşülmesi için dün yapılan iki yoklamada da muhalefet yeterli çoğunluğu sağlayamadı. AP'nin gensoruyu hükümet için bir güven oylamasına dönüştürmeme kararı almasına ve 226 oy bulunduğu takdirde Dışişleri Bakanının görevden ayrılmasını kararlaştırmasına rağmen muhalefet görüşmelerin açılmasını sağlayıcı yeterli 226 kişiyi bile sağlayamadı. Saat 15.00'de yapılan ilk yoklamada 218, 16.45'deki ikinci yoklamada ise 225 muhalif milletvekili yoklamaya katıldı. AP ve MHP ise yoklamalara hiç katılmadılar.

AP yönetimine yakın kaynaklar Erkmen'in parti içindeki eski DP'lilerin baskısıyla hükümete alındığını hatırlatarak Demirel'in böylelikle hükümet içindeki bir sorunu da halletmiş olmaktan memnun olacağını söylüyorlar. Aynı kaynaklar bununla birlikte başka bakanlar hakkında verilmiş gensoruları hatırlatarak bunun bir yol haline gelmesinin ve sık sık bakan değiştirmek zorunda kalan zayıf hükümet izlenimi yaratılmasının Demirel'i kaygılandırdığını ifade ediyorlar.

AP'nin bu konudaki kesin kararı Genel İdare Kurulunda görüşülüp alınacak.

AP'ye yakın kaynaklar Demirel'in sonbaharda yapılacak büyük kongreye iktidarda gitmek istediğini bunun kendisine seçimler için de avantaj sağlayacağına inandığını söylüyorlar.

DANIŞMA KURULU

Erkmen hakkındaki gensoruda konuşma sürelerini belirlemek üzere toplanan Millet Meclisi Danışma Kuruluna Adalet Partisi sürenin bir saat olmasını önerdi. CHP ise sürenin bir saat olmasını kabul etmek için Sezgin ve Kıratlıoğlu hakkındaki gensoruların da Mecliste okunması ve çalışma süresinin Erkmen hakkındaki görüşmeler bitene kadar devam etmesi şartını ileri sürdü.

Danışma Kurulu toplantı salonunda grup sözcülerine yarımşar saat, Bakana ise 40 dakika konuşma süresi tanınması oy birliğiyle kabul edildi.

ANAYASA KOMİSYONU

Dün sabah çalışmalarına devam eden Anayasa Alt Komisyonunda erken seçimin Anayasa'ya aykırı olduğu şeklindeki raporun okunması tamamlandı. Raporla birlikte MSP'li Şener Battal ile, MHP'li Ahmet Irmak'ın mu-

(Devamı S. 6 Sü. 6'da)

Çin Halk Meclisinde, askeri harcamalar ve ABD ile ilişkiler ele alındı

KONGRE ÜÇÜNCÜ GÜNÜNDE

DIŞ HABERLER SERVİSİ

ÇİN Halk Cumhuriyeti 5. Milli Halk Meclisi 3. toplantısına katılan temsilciler, Maliye Bakanının okuduğu "1979 ve 1980 yılı bütçesi ve Çin'in ekonomik durumunu ele alan raporu" tartıştılar. Raporda, önümüzdeki 2 yıldan itibaren, ekonomik yönden gelişmemiş olan bölgelerin kalkınması için bir yardım fonu ayrıldığı açıklandı. Maliye Bakanı, bu fonla milli azınlıkların yaşadığı özerk bölgelerin ve ekonomik durumu zayıf olan bölgelerde üretimin geliştirilmesine ağırlık verileceğini belirtti.

BBC'nin haberine göre bu arada Çin Genelkurmay Başkanı, geçmişte yapılan hataların halen ekonomiyi etkilemeye devam ettiğini söylerken, ordu delegeleri ordunun modernleştirilmesinin hızlandırılmasını istediler.

ABD—ÇİN İLİŞKİLERİ

Pekin'de yapılan Kongreye katılan

(Devamı S. 6 Sü. 5'te)

Adana'da üç dükkan tarandı: 2 esnaf öldü

Bursa'da bir ilkokul müdürü öldürüldü

HABER MERKEZİ

BURSA'da Ahmet Hamdi Tanpınar İlkokulu Müdürü Zekeriya Bayrak dün sabah 08.45 sıralarında kimliği belirlenemeyen bir kişinin tabancayla açtığı ateşsonucu öldürüldü. Yetkililer Yeşilyayla'daki olayda yaralanan Müdür Zekeriya Bayrak'ın ameliyata alınmasına rağmen kurtarılamadığını, katilin kimliğinin belirlenmesine çalışıldığını belirttiler.

ADANA'DA

Adana'da kimlikleri belirlenemeyen kişiler dün saat 10.45 sıralarında Saydam caddesinde bir kırtasiyeci ile bir tuhafiyeciyi tabancalarla ateş ederek taradılar. Olayda İbrahim Nafiz Hayta ve Fehmi Tekoğlu adlı dükkan sahipleri öldü. Kenan Develi adlı bir kişi de ağır yaralandı.

ADANA'DA BAKKAL TARANDI: BİR KIZ AĞIR YARALANDI

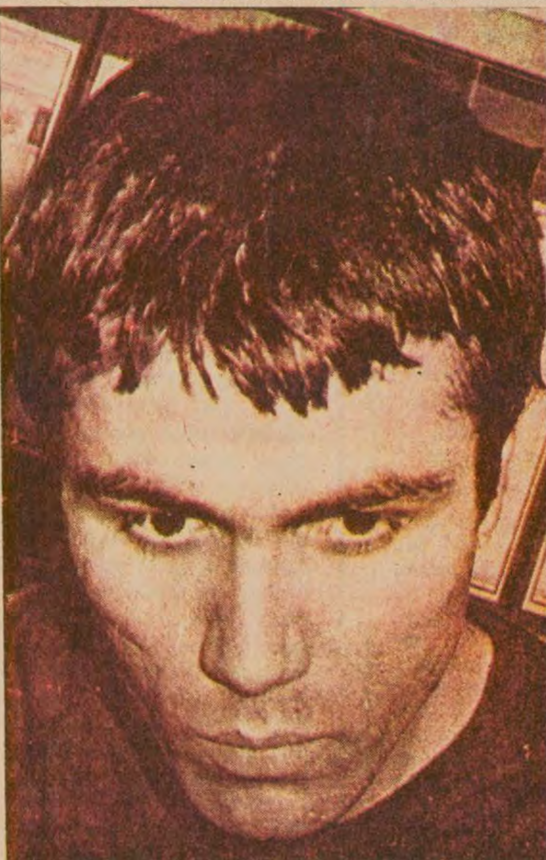
Adana'nın Çınarlı Mahallesinde bir bakkal dükkanının dün sabah saat 08.00 sıralarında taranması sonucu Süreyya Üreyi adlı müşteri bir kız ağır yaralandı. Genç kız Numune Hastanesinde tedavi altına alınırken saldırganların aranmasına başlandı.

TARSUS'TA 9 İŞÇİYİ KAÇIRANLARDAN 3'Ü DAHA YAKALANDI

Tarsus'un Kadıncık 2. Baraj Gölünde balık avlayan 9 işçiyi kaçırarak işkence yapanlardan 3 kişi daha saklandıkları mağarada güvenlik kuvvetleri tarafından yakalandı. Yetkililer kaçırma o-

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

Ağca'nın idamı Yargıtayca onaylandı

Gazeteci Abdi İpekçi'yi öldüren MHP'li komando Mehmet Ali Ağca hakkındaki İstanbul Sıkıyönetim Askeri Mahkemesince verilmiş olan idam kararı Askeri Yargıtayca onaylandı. Ağca'nın suç ortağı Yavuz Çaylan hakkındaki soruşturmanın ise genişletilerek yapılması Yargıtayca istendi.

Sonuç: 3 ölü 7 yaralı

TKP'nin İngiltere ve Doğu Almanya kanatları kıyasıya vuruşuyor

İZMİR (ÖZEL)

TKP'nin ikiye bölünmesinden sonra İzmir'de TKP'liler arasında önce anlaşmazlık, sonra okula almama ve adam dövme şeklinde başlayan ayrılıklar giderek silahlı çatışmaya ve karşılıklı işlenen cinayetlere dönüştü.

Maden-İş 3. Bölge Temsilciliğinde yapılan kongreye İngiltere kanadının düzenlediği silahlı baskınla zirveye çıkan çatışmalar daha sonraki misillemelerle devam ediyor. Söz konusu baskında İngilterecilerin ilk girişimi güvenlik kuvvetlerinin müdahalesiyle boşa çıkmış, ancak bir süre sonra tekrar toplanan ve saldırıya geçen İngiltereciler Doğu Almanya kanadından bir kişiyi öldürmüş, ikisini de yaralamıştı.

Buna karşılık Doğu Almanya kanadı, giriştiği misilleme hare-

(Devamı S. 6 Sü. 5'te)

Doğubeyazıt'ta MHP'yi terkedip TİKP'ye katılan bir grup yurttaşın açıklaması:

MHP'nin içyüzü ortaya serilmiştir

Sayın Aydınlık Gazetesi Yayıncıları,

Bir süreden beri yayınladığınız İtiraf dizisini bir grup MHP'li arkadaşlarımla sürekli olarak inceliyorduk. Yapılan itiraflar sonucu MHP'nin içyüzü ortaya serilmiştir. Bundan dolayı yanlış olan yolumuzu düzeltmeye karar verdik ve sizin yayınlarınızdan olan gerek Aydınlık gazetesi ve gerekse diğer yayınlarınızı incelemeye koyulduk. Dürüst ve gerçek olan yolunuzu benimseyerek TİKP'nin tam bize göre bir parti olduğuna inanıp topluca TİKP'ye geçmeye karar verdik.

Tüm MHP'li arkadaşlara sesleniyoruz. MHP'nin içyüzü ortaya çıktı, iyi niyetli MHP'li ve ÜYD'li arkadaşlarımızın TİKP'de birleşmesini öneriyoruz.

(Devamı S. 6 Sü. 4'te)

Yurtaslan'ın itiraf'ında MHP'li olduğu açıklanan

Hakim Osman Bağbek Ülkü Ocaklarıyla ilgili kanıtları görmezlikten geldi

HABER MERKEZİ

ALİ Yurtaslan'ın itirafında, Ülkü Ocaklarıyla ilgili kapatma işlemini geciktirerek derneğin mallarının ve kadrolarının Ülkücü Gençlik Derneğine devredilmesini sağladığı açıklanan Hakim Osman Bağbek'le ilgili yeni bulgular ortaya çıktı.

1977 yılında yapılan soruşturmalar sonucu Ülkü Ocaklarının kapatılmasıyla ilgili iki istem bulunuyordu.

(Devamı S. 6 Sü. 2'de)

GAZETEMİZİN YAYININI ADANA SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI İHBAR KABUL ETTİ

İtiraf'ta Cevat Yurdakul cinayetinde adı geçenler hakkında soruşturma açıldı

ADANA(ÖZEL)

ADANA Sıkıyönetim Komutanlığı gazetemizin yayınını ihbar kabul ederek Emniyet Müdürü Cevat Yurdakul'un öldürülmesi olayıyla ilgili olarak ismi geçenler hakkında Sıkıyönetim Askeri Savcılığınca adli soruşturma açıldığını bildirdi.

Konuyla ilgili olarak Sıkıyönetim yetkilileri şu açıklamayı yaptılar:

"28 Eylül 1979 tarihinde Adana Emniyet Müdürü Cevat Yurdakul'u öldüren faillerin isimlerinin 18.8.1980 tarihli Aydınlık gazetesinde bildirilmesi üzerine yayın ihbar kabul edilerek 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluş ve Yargılama Usulü Yasasının 8. ve 95. maddesi uyarınca ve 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun 15. maddesi gereğince sanıkların hakkında soruşturma yapılması için Komutanlıkça Sıkıyönetim Askeri Savcılığına emir verilmek suretiyle adli soruşturma açılmıştır."

Yurtaslan'ın İtiraf'ı İsveç Televizyonunda geniş şekilde verildi

● **Stockholm ve çevresinde Türkçe yayın yapan «Sılaya Doğru» Radyosu, gazetemizde yayınlanan Yurtaslan'ın itiraflarını dizi halinde okuyuculara duyuruyor**

STOCKHOL(ÖZEL)

ÜGD Genel Yönetim Kurulu eski üyesi ve Hukuk Masası Şefi Ali Yurtaslan'ın İtiraflarına İsveç basınında da geniş bir şekilde yer verildi. İsveç televizyonu ve Türkçe yayın yapan "Sılaya Doğru" radyosu Yurtaslan'ın İtirafını etraflı olarak İsveç kamuoyuna duyuruyor.

İsveç televizyonu 31 Ağustos Pazar günü, birinci kanaldan yaptığı yayında Ali Yurtaslan'ın İtirafını gazetemizin dizisinin yayınlandığı sayılardan birçok görüntü vererek İsveç halkına sergiledi. Gazetemizin Türkiye'deki terörün her iki odağına karşı

(Devamı S. 6 Sü. 4'te)

Hüseyin Tınaztepe
(CHP Erzincan eski İl Başkanı)

"Türkiye'deki terörün kaynağının 'Bu terör odaklarının nerede ve nasıl oluştuğunu, bu örgütlerin kimler tarafından himaye edildiğini, Aydınlık gazetesi yaptığı bu yayınla bir kere daha gözler önüne sermiş oldu. Özellikle bir siyasi parti tarafından himaye edilen, bu sözde ve sahte milliyetçilerin Türk toplumunun ve Türk devletinin can düşmanları olduklarını bilmeyen kalmadı. Aklı başında Türk gençliği ve Türk halkının, bu sahte milliyetçilerin suratlarındaki maskeyi yırtıp atacaklarına inanıyorum. Türkiye'nin yeniden huzura kavuşmasını isteyen, vatanının ve milletinin birliğinden yana olan yargı makamlarının, vakit geçirmeksizin söz konusu terör örgütleri hakkında gerekli işlemleri yapacakları inancındayım. Aydınlık gazetesi, başarılı araştırma ve açıklamaları nedeniyle kamuoyunun bir kere daha gerçekleri görmesinde yararlı olmuştur. Aydınlık'ın çalışmalarını takdirle karşılıyorum."

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

ÜGD Hukuk Masasının bulunduğu

Avukat Yalçın İlikli' nin bürosunda, bir kişinin "ölü ya da diri olarak" ele geçirilmesiyle ilgili bir belge bulundu

HABER MERKEZİ

MAMAK Cezaevinden iki MHP'li idam mahkumunun kaçırılmasına yardım eden Avukat Yalçın İlikli'nin bürosunda yapılan aramada bulunan bir notta büroda çalışan bir kişinin "ölü veya diri" olarak yakalanması isteniyor.

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığınca iki idam mahkumunu kaçırmaktan dolayı tutuklanan Avukat Yalçın İlikli'nin bürosunda çalışan Ramazan Tur'la ilgili şöyle bir not bulundu:

"5 kuruş etmez ama pardösüye 5 lira veriyorum: Aranıyor, Ramazan Tur ölü ya da diri, yakalayan Tevfik Güven'e müracaat etsin. Not: Öldürürken pardösüyü delmeyin.."

Bu yazıların yer aldığı notta Ramazan Tur'un bir resmi de bulunuyor.

Bilindiği gibi Ali Yurtaslan itirafında, ÜGD Hukuk Masasının Avukat Yalçın İlikli'nin bürosunda çalıştığını ve buradan cezaevindeki ülkücülere yardım yaptıklarını, onların kaçmalarının buradan planlandığını anlatıyordu.

Yurtaslan itirafında ayrıca Ramazan Tur'un da bu büroda çalıştığını belirtmişti. Bir süre önce gazetemizde Ramazan Tur'un bu büroda çalıştığının mahkeme kararlarında yer aldığı belgelenmişti.

Yarın: Viyana'da çalışan Borlu işçiler, hemşerileri Yurtaslan'a sesleniyor

Aydınlıkta

SİNA ÇILADIR

Çerkez Ethemcilerle birlik olur mu?

Zaman zaman iyi niyetli yazarlar Türkiye solunun birleşmesini önerirler. Derler ki, "Bakın sağcılar pekala birbiriyle anlaşıyorlar, sola karşı aralarından su sızmıyor, peki sol niçin bölük-pörçük? Olmaz böyle şey!..

İlk bakışta bu önerinin cazibesine kapılmamak çok güçtür. Gerçekten de Türkiye solu niçin birleşmiyor? Fraksiyon sayısı kırktan elliye doğru çoğalıp duruyor? Bunlar bir masa başına oturup aralarında anlaşsalar ve sağa karşı, tırmanan faşizme karşı güçbirliği oluştursalar fena mı olur yani?

İşte tam bu noktada bir soru çıkıveriyor ortaya:

— Sol diye anılan çevreler gerçekten sol mudur?

Birlik bayrağını kaldırmadan önce bu sorunun yanıtını araştırmak zorundayız. Kiminle ve kime karşı birleşeceğiz, ilkelerimiz ne olacak, mücadele yöntemlerimiz ne? İlkelerde birlik olmazsa, kurulan birliğe "birlik" denilebilir mi?

Sözgelimi sahte TKP'yi alalım. İ.Bilen'lerin solculuk, devrimciliği adına kırmadıkları hangi ceviz kaldı! Türkiye tarihini tahrif etmek bunlarda, solun tarihini tahrif etmek bunlarda, savaş kundakçılığı bunlarda, iç-savaş çığırtkanlığı bunlarda, milli bilinci ve mücadele ruhunu köreltme çabası bunlarda!..

Solun birliğini isteyen iyi niyetli yazar arkadaşlara bir sorum var:

— Sözgelimi, Kurtuluş Savaşımızı karalayan kişi ve çevrelere solcu denilebilir mi? Bunlarla birlik oluşturulabilir mi?

Açın kırkdokuz fraksiyonun yayınlarını, bunların büyük bir çoğunluğunun Anadolu ihtilaline karşı olduklarını göreceksiniz. Bunlara göre, Kurtuluş Savaşımız ya İngiliz emperyalizminin bir oyunudur, yahut Kurtuluş Savaşı diye bir şey yoktur tarihimizde. Mustafa Kemal ajanın tekidir!..

Bu paçavra fikirleri dike dik yazanlar vardır. Kimileri de, örneğin sahte TKP'nin elebaşıları gibi, Kurtuluş Savaşımıza ve onun önderlerine dolaylı yollardan dil uzatırlar.

Türkiye Gerçeği dergisinin 18.sayısında, Zeki Sarıhan'ın, "Çerkez Ethem ve Günümüzün Çerkez Ethemcileri" başlıklı bir incelemesi yayınlandı. Bilmiyorum, bu incelemeyi solun birliğini isteyen iyi niyetli yazar arkadaşlar okudular mı? Zeki Sarıhan söz konusu yazısında gösteriyor ki, İ.Bilen gibiler için, hainlik serüveni herkesçe malum Çerkez Ethem ve benzerleri birer "kahraman"dır.

Çerkez Ethem'i kahraman ilan edip, Mustafa Kemallere çamur atmaya kalkışan kişilerle ve onların örgütleri ile birleşebilmek için, kişinin, en azından vatanseverlik duygusundan yoksun olması gerekmez mi?

Geçenlerde iyi niyetli yazar arkadaşlardan birisi, "Hiç değilse birbiriyle ideolojik bir problemi olmayan TİP, TSİP, vb. örgütler birleşmelidirler" demeye getiriyordu. "TKP"yi bu "birlik" fikri içine alıyor muydu, bilemiyorum. Ama bana kalırsa, bir TİP'in bile "TKP" ile aynı örgütsel pota içine düşmesi, hiç değilse TİP'in tabanındaki iyiniyetli kişiler için büyük bir talihsizlik olur. "TKP"ye el uzatmak demek, vatanseverlik duygu ve düşünceleriyle köprüleri atmak demektir.

Sözü madem Çerkez Ethem'den açtık, yine öyle bağlayalım:

Bilirsiniz, "TKP"nin elebaşıları, Nazım Hikmet'e dört-elle sarılırlar, Nazım Hikmet'in uluslararası çaptaki ozan kişiliğinden, onun devrimci geçmişinden yararlanmak isterler. Nazım Hikmet, görünüşe bakılacak olursa, "TKP"nin baştacıdır.

Öyle ama, Nazım Hikmet'in, sözgelimi Kurtuluş Savaşımıza ilişkin düşünceleriyle İ.Bilen'lerin düşünceleri arasından en küçük bir benzerlik yoktur. Bakınız, İ.Bilen'in "büyük vatansever" diye göklere çıkarttığı Çerkez Ethem için Nazım Hikmet ne diyor:

....
Ve 29 Aralık Kütahya
4 top
ve 1800 atlı bir ihanet
yani Çerkez Ethem.
bir gece vakti
kilim ve halı yüklü katırları
koyun ve sığır yüklü sürüleri önüne katıp
düşmana geçti.
Yürekleri karanlık
kemerleri ve kamçıları gümüşlüydü
atları ve kendileri semizdiler.
(Kuvayı Milliye Destanından)

Solun birliğini hepimiz istiyoruz ve er-geç Türkiye solu devrimci ilkeler temelinde birleşecektir. Ama, bu birlik içinde İ. Bilen'ler gibi vatan düşmanları kesinlikle yer almayacaktır.

Şimdiden, vatanseverlerle vatan haini arasında kalın çizgiler çekmek zorundayız.

HALK SAĞLIĞI

Dr.Nadir Paksoy

Akraba evliliklerinin sakıncaları

Gazetemizin Aydınlık Meclisi köşesine ÖZ-GÜR-NUR rumuzuyla yazan bir okurumuz, akrabalar arasındaki evliliklerin iyi sonuç vermediğini, doğacak çocuklarda bir takım organ eksiklikleri olduğunu duyduğunu ve bu konuda ayrıntılı bilgi istediğini iletiyor.

Değerli okurumuz ülkemizdeki önemli bir soruna değinmiş. Duyduklarında da gerçek payı büyük. Maalesef toplumumuzdaki yarı-feodal yapının bir ürünü olarak akrabalar arasındaki evlilikler oldukça yaygın. Bilhassa kırsal kesimde daha sık olarak görülüyor. Kapalı toplum yapılarında aileler malların yabancılar tarafından paylaşılmasını istemedikleri gibi iki yakın akraba evlilik suretiyle ekonomik bağlarını kuvvetlendirmek istediklerinden, birbirlerinin çocuklarını evlendirme yoluna giderler. Yine aynı tür toplumların dışarı ile ilişkileri zayıf olduğu için yakın akrabaların birlikte büyüyen çocukları arasında da duygusal bir yakınlaşma doğar. "Yabancıya gideceğine kızımızı tanıdık bildik birine vermeyi tercih ettik. Hem ne de olsa bizden biri" diyerek akraba evliliklerini savunan anne babalar oldukça çoktur.

Peki niçin akrabalar arası evliliklere hekimler karsı çıkmaktadırlar?

İnsanlar anne ve babalarından bir çok karakteri irsiyet yoluyla alarak doğarlar. Mavi göz, siyah saç, ten rengi, dış görünüş vs. gibi bir çok özellikler çocuğa geçer. Bu özellikler insanın hücrelerinin çekirdeklerinde bulunan kromozom denilen çok çok küçük çubuk şeklindeki yapıların üzerinde bulunurlar. İnsan hücresinde 23 çift kromozom bulunur. Çift dedik. Bunların biri anneden diğeri babadan gelir. Ve bu yoldadır ki kuşaktan kuşağa birçok özellikler taşınır gider.

Yine şunu belirtelim ki bu özelliklerden biri diğerini bastırır. Şöyle ki bir çocuk anneden sarı, babadan siyah saç özelliği taşısın. Siyah saç özelliği, sarı renge göre daha baskın olduğundan çocuk siyah saçlı doğar. İşte hücrelerimizdeki bu küçük çubuklar üzerinde birçok özellikler taşınabildiği gibi irsiyet yoluyla geçen bazı hastalık özelliklerini de taşır. Bir örnek verelim. Diyelim ki bir çocukta anneden gelen sağırlık hastalığı etkeni bulunsun, babadan alınan sağlamlık özelliği ile karşılaştığından sağlıklı özellik karşısında etkisini gösterememekte, dolayısıyla sağırlık ortaya çıkmamaktadır. Bir ailenin birçok fertlerinde bulunabilecek olan hastalık özelliği sağlamlar karşısında etkili olmadığı halde aynı özelliği taşıyan bir sülaleden iki kişi evlenince hastalık taşıyan iki çubukçuk insan hücresinde karşı karşıya gelince, doğacak çocuk hastalıklı olabilmektedir. Herhangi bir ailede herhangi bir hastalık çubukçuğu (özelliği) olduğunu farzedelim. Bu ailenin iki kardeşinde hastalık bulunabilir. Ama saklı olduğundan ortaya çıkmaz. Bu iki kardeş iki sağlam insanla evlenip iki sağlıklı çocukları olsun. Bu çocuklar görünüşte sağlıklıdır ama içlerinde hastalık özelliğini taşımaktadır. Bu iki gizli hastalıklı çocuk evlenince (kardeş çocukları, teyze kızı, amca oğlu dayı kızı vs.) doğacak çocuklarının hastalıklı olma şansı fazladır. Ama demek değildir ki her akraba evliliğinden doğacak çocuklar hastalıklı ve sakat olurlar.

Bilhassa bir sülale içinde belirli bir hastalık varsa örneğin, irsi sağırlık, şaşılık, zeka geriliği, sakatlık, topallık, tavşan dudak, yarık damar, kalça çıkıklığı vs. bu sülale içinde evlenecek iki kişinin çocuklarında böyle bir hastalık çıkma olasılığı fazladır.

GÜNÜN KONUĞU

Altan Günalp

(Üniversitelerarası Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanı ve Hacettepe Tıp Fakültesi Öğretim Üyesi

İki aşamalı sınav

ÜNİVERSİTELERARASI Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanı Sayın Prof. Dr. Altan Günalp'le söyleşimizi bu yıl yapılacak iki aşamalı sınav konusunda sürdürüyoruz:

— Bu yıl sınav yönetiminde bir değişiklik yapılıyor. Bu konuda yapılan değişiklik ve amacı konusunda bilgi verebilir misiniz?

— Şöyle bir örnekle ise başlayayım: 15 kişilik bir sınıfta 15 çocuğu üçer soru sorarak sıralamak mümkündür. En iyi bileninden en az bilenine kadar. Sınıftaki çocuk sayısı arttıkça bu sıralamayı yapabilmeniz için soru sayısını da artırmanız gerekir. Nitekim eğitim biliminde oldukça yerleşmiş bir ilke, kanun haline gelmiş olan husus şudur: İyi ölçüm, daha çok soru sormak, daha çeşitli soru sormakla mümkündür.

Şimdi kamuoyunda da gayet geniş bir şekilde tartışıldığı gibi 400-500 bin öğrencinin yüksek öğrenime girip giremeyeceğini üç buçuk saatlik, dört saatlik yaklaşık 220 soru taşıyan bir sınavla karar verilmektedir. Bu birçok adayı doyurmaktan uzak kalmakta, hele aday sayısı arttıkça bilimsel birtakım sakıncalar da ortaya çıkmaktadır. Çünkü 400-500 bin kişiye varan aday kitlesi içinde en iyi 100 bini seçebilmek, kullandığımız tek aşamalı sınav sistemiyle artık hemen hemen imkansız hale geldi. O bakımdan sınav süresinin uzatılması, sınavda sorulacak soru sayısının artırılması gerekmektedir. Bu bir bilimsel zorunluluktur.

Bu zorunluğun getirdiği hususları, nasıl gerçekleştirmek mümkün? Sınav süresi şimdi üç buçuk saatken, yedi buçuk saate, sekiz saate çıkartıldı. Budur yol ve soru sayısı 200-250 iken bunu 500-600 civarına çıkarmaktır. Şimdi bu şekildeki sınavın bir günde yapılmasına imkan yoktur. Muhakkak surette bunun iki ayrı günde yapılması gerekiyor, çünkü bir günde bir adaya iki buçuk üç saatten daha uzun bir sınav vermek bilimsellikten oldukça uzak. Adayın şansa bağlı cevap verme oranı hızla yükseliyor üçüncü saatten sonra. Onun için bu yedi saatlik sınavın bir günde yapılması düşünülemez. Muhakkak iki günde yapılması lazım.

Birbiri peşine yapılacak iki sınava adayların 500 bininin alınması aslında gerekmiyor. Yaptığımız araştırmalar şunu gösteriyor: Sınavın bazı bölümlerine verdiği cevaplara bakarak adayların sınavın daha sonraki bölümlerinde ne şekilde başarı göstereceklereni anlamak mümkün. Yedi senelik araştırmalarımız sınavın bazı bölümlerinin, adayların sınavın tümündeki başarısını yorumlamada gayet büyük bir kesinlikle bilgi verdiğini gösteriyor. Adayların tümünü bu yedi saatlik sınava alarak adayların hepsini sınavın maddi ve manevi yüklerine iştirak ettirmek yerine sınavın tümünde başarılı olabilecek adaylar grubunu birinci safhada seçip, ikinci sınav kademesine sade bu gerçekten başarılı olabilecek grubu çağırmak ve bu suretle belki de başarılı olmak ihtimalleri sıfır olan 300-350 bin civarındaki adayı boşuna sınavın mali külfetine ve manevi sıkıntısına iştirak ettirmemek ve bir yerde de sınavın güvenilirliğini, uygulama kolaylığını sürdürmek. İşte iki aşamalı sınava geçmekteki başlıca neden bunlar.

Üniversite sınavına girecek genç okuyucularımıza

İki aşamalı Üniversite Giriş Sınavı konusunda bilmek istediğiniz her şeyi,
Aydınlık Bürosu- Sınav
Meşrutiyet Caddesi 32/8
Kızılay – ANKARA
adresine yazacağınız mektuplarla sorabilirsiniz. Sorularınıza en yetkili ağızlardan verilecek cevapları gazetemizde yayınlayacağız.

Sınavın güvenilirliğini artırmak, sınavın uygulanabilirliğini sürdürmek, bir de bu işleri yapıyorken sınavın bir bölümünde başarısız olacakları zaten kesinleşmiş olan adayları — bu adaylar kitlenin yaklaşık yüzde 60'ını meydana getiriyor— boşuna sınavın geri kalanının mali ve psikolojik sıkıntılarına sokmamak.

— Teknik olarak iki soru geliyor insanın aklına. Bir, ikinci sınava kaç kişi alınacak; iki, sorulan soru tipi ilk ve ikinci sınavda aynı mı olacak?

— Bunları gayet büyük bir önemle açıklamak istiyorum. Birinci aşama sınavının nisan ayı içinde yapılması planlanmıştır ve bu sınav için başvurma 1980 Kasım ayında yapılacaktır. Sınav kılavuzu hazırdır, başvurma belgeleri hazırdır ve bunları yakında liselere yollayacağız. Birinci sınav bugünlerde uygulanmakta olan tek aşamalı sınav sisteminin bir minyatürü olacaktır. Yani bu birinci aşama sınavı tek başına bir genel yetenek sınavı olmayacaktır. Tek başına bir fen bilimleri sınavı olmayacaktır. Veya sosyal bilimler sınavı olmayacaktır. Birinci aşama sınavı yabancı dil dışında şimdiki sınavın bir benzeri olacaktır.

— Sadece yabancı dil dışında?

— Yabancı dil olmayacaktır. Fakat içinde genel yetenek soruları bulunmakla birlikte bilhassa ortaokul ve lisenin ilk iki sınıfındaki bilgilere dayanan fen soruları, sosyal bilimler soruları ve bu sorulara dayalı muhakeme gücünü ölçen sorular sorulacaktır. Ve bu suretle çocuğun ortaokul ve lisenin ilk iki sınıfı ile lise 3'ün ilk yarısındaki eğitimden etkilenme derecesi ölçülecektir. Ve önemle üzerinde durulacak bir husus, çocuğun dili kullanma gücü ölçülecektir. Ve bu suretle genel formasyonu hakkında iyi bir fikir elde edilebilecek adaylardan yaklaşık 150 bini ikinci kademe sınavına çağırılacaktır.

— Bu rakamı nasıl buluyorsunuz?

— Bunu kontenjanın üç katı olarak düşünüyoruz. Tabii her yıl kontenjanların nasıl gelişeceği bilinmediği için her yıl adayların nasıl bir sayı ile sınava başvuracağı da kestirilemediği için ya yüzde otuz civarında diye bir hedef aldık kendimize ya da yüksek öğrenim kontenjanlarının üç misli kadar adayı ikinci kademe sınavına çağırmayı düşünüyoruz bugün.

— İkinci kademe sınavı nasıl olacak?

— İkinci kademe sınavı tamamen bir bilgi ölçme sınavı olacaktır. Bunda çok daha geniş matematik soruları sorulacaktır. Çok daha fazla sayıda fizik soruları, kimya soruları, dil, edebiyat soruları ve bunun yanında da yabancı dil testi verilecektir.

Bu suretle sınavın birinci kısmında genel olarak eğitimden yararlanma durumu, derecesi ölçülen çocuk, ikinci sınavda ilgi duyduğu alanlara doğru kendisini daha fazla göstermeye yöneltilecektir. Yani matematikle daha fazla ilgilenen, veya matematiğe dayalı bilimlerle, öğrenim programlarıyla ilgilenen bir öğrenciye kendisini matematik, fizik ya da kimya gibi alanlarda daha fazla gösterme imkanı tanınacaktır. Ve bunu sağlayabilmek için de önümüzdeki yıldan itibaren uygulanacak iki aşamalı sınavda puan ağırlıklarını değiştirmiş bulunuyoruz.

— Nasıl yani?

— Şimdiki dört puan çeşidi yerine yedi farklı ağırlıklı puan türü getiriyoruz: Fen bilimleri, matematik ve fen bilimleri, sosyal bilimler, Türkçe ve sosyal bilimler, Türkçe ve matematik, yabancı dil ve Türkçe, matematik, fen ve sosyal eşit ağırlıklı puan sistemleri belirlenecektir.

Burada bir noktayı belirtmek istiyorum; adaylara getireceği kolaylık açısından. Şimdiye kadar uygulanan sınav sisteminde adaylardan girmek istedikleri yüksek öğretim programlarına ait tercihleri sınava girmeden evvel istiyorduk. Fakat önümüzdeki yıldan itibaren tercihleri birinci aşama sınavının sonuçları belli olduktan sonra isteyeceğiz. Ve adaylara şunu bildireceğiz: Siz ikinci aşama sınavına çağrılan adaylar içinde başarı dereceniz bakımından şu dilimdesiniz. Tercihlerinizi ona göre yapın. Ne fazla kötümser olun, ne de hayalperest olun. Yani sizin gerçek gücünüz şu sınırlar içerisindedir, ona göre tercihlerinizi yapınız. Tabii adaylar bizden gelen bu bilgiye dayanarak gerçekçi tercihler yapmak imkanına sahip olacaklardır. Bu önemli bir nokta.

Bunun ötesinde; adaylardan her yıl alacağımız bir takım bilgilerle sınav sisteminde düzeltmelere gitme imkanına sahip olacağız. Mesela, hazırlanmış ve baskısı tamamlanmış olan 1981 sınav başvurma belgesinde de görüleceği gibi adaylardan yerleşme durumlarına, gelirlerine, ortaöğrenimdeki başarılarına göre değişik bilgiler soruyoruz. Bu bilgiler halen sadece araştırma maksadı için kullanılacak, fakat bu bilgileri alıp da belli bir takım araştırmalar yürütmeden önce, gerek sınav sisteminde gerekse eğitim sisteminde birtakım iyileştirmelere gidilmesi imkanı yoktur. Sanıyorum bu önümüzdeki yıldan itibaren bu konudaki araştırmalarımıza daha da büyük bir hız verilecek ve bu suretle sınav sisteminde düzeltilmesi gereken hususlar daha güzel tanımlanarak gerçekçi birtakım tedbirler alınacaktır bu konuda.

Merkezimiz 1976 yılından beri sınavların iki aşamada yapılması konusunda çalışmalarını sürdürmekte. 1977 yılı sonunda bu husus bir öneri olarak Üniversitelerarası Kurula götürüldü. Orada kabul edildi. Bu yıldan beri bazı araştırmalar yürütmekteyiz ki. bu araştırmaların sonuçları bu sisteme geçip geçmeme bakımından hayati derecede önem taşıyordu.

Acaba birinci aşama sınavı, bazı iller, bazı bölgeler, bazı öğrenim kurumları, bazı okullar, bazı okul türleri için otomatik bir eleme niteliği mi taşıyacaktı? Mesela, öyle bir eleme sistemi olabilirdi ki birinci aşama sınavı Türkiye'nin belli yerleşme bölgelerini otomatik eleme aracı haline gelebilirdi. Bu hususu araştırmak üzere yaptığımız çalışmalarda geçmiş yılların değerlendirmeleri gözönünde tutularak geçmiş yıllarda şimdiki birinci aşama sınavına benzeyen bir soru paketiyle hareket edildiğinde ilk 40 bin kişi içersine giren iller ve yerleşme bölgelerinde ne olabilirdi, ilk 80 bin, ilk 120 bin, ilk 150 binde durum ne olurdu şeklindeki bir araştırmada şunu gördük:

İlk 40 bin kişi içersinde dahi Türkiye'deki bütün iller adeta nüfusları oranında temsil edilmekteydi. Aşağı yukarı. Hiç bir il yahut da bölge ya da yerleşim noktası otomatikman elenme durumunda değildi. Hiç bir okul gene ilk 40 bin içersinde, ilk 80 bin, 120 bin içersinde de otomatikman eleniyor değildi. Liselerden, endüstri meslek liselerinden, ticaret liselerinden veya başka okul türlerinden öğrencilerin oranları hemen hemen aynıydı. Hepsi birinci aşama sınavının sonunda da temsil ediliyorlardı. Tabii bu bize büyük bir cesaret ve kuvvet verdi. Ve sınav sisteminin sadece hemen son yıllardaki pek acele edinilmiş kurs bilgilerine, dershane bilgilerine veya zorlama birtakım faktörlere dayanmadığı kanısı bizlerde yer etti. Ve çocuğun üç-dört yıllık gelişmesini ölçebildiğimiz için böyle arızi birtakım başarı durumları bu birinci aşama sınavının sonucunda en az etkili olacaktı. Onun için biz bu hususları da gözönünde bulundurarak büyük bir cesaretle ve arzuyla buna atıldık. Ve bunu da yapmaktan başka bir yol olmadığını bildirmek istiyorum. Gerçekten şimdiki sınav sistemi artık gelecek yıldan itibaren etkinliğini ve işlevini tamamen yitirecektir. İşe yaramaz bir hale gelecektir.

— Bir şey daha sorayım. Sınavı şimdi her ilde yapmıyorsunuz.

— Her ilde yapmıyoruz.

— İki dereceli olunca her ilde yapmayı düşünüyor musunuz? Nisan ayında dediniz, öğrenim devam ederken başka bir yere gitmek güç olmayacak mı?

— Şu şekilde yapıyoruz. Sınav merkezi sayısını 45'e çıkarmayı planladık. Bu 45 il içersinde haritada yaptığımız çalışmalarda en uzak sınav merkezi mesafesi bir otomobil, bir minibüsle iki saat. Yani öğrenci günübirliğine sınav merkezine gidip gelebilecektir. Sınavı gene saat 10 civarında başlatmayı düşünüyoruz. Saat 7'de binilse taşıta, saat 9'da sınav yapılacak ilde olunabilir. Küçük iller için bir sıkıntı olmaması gerekir. Zaten öğrenciler bütün yurt düzeyine yayılacakları için büyük illerde de sınava giren sayısı oldukça azalacaktır ve, şimdikinden biraz daha az düzeyde tutulabilecektir. Bunun için adaylar bakımından birinci kademe sınavı büyük bir güçlük yaratmayacak.

İkinci sınavı belli birtakım illerde yapacağız. 7-8 ilde yapmayı planlıyoruz. Çok daha iyi bir kontrol altında daha yakın bir gözetim altında yapılması gerekiyor. 100-150 bin kişilik sınav sanıyorum 5-6 büyük il merkezimizde uygulandığı taktirde amaca varılmış olacaktır.

— Teşekkür ederiz.

— Ben teşekkür ederim.

HALKIN SESİ

GAZETEMİZİN SAHİBİ 45 MİLYON HALKTIR

"Maceracı sol" anlayış turist terzileri birleştirebilir mi?

GÜRLER AKDORA

Paris'te turist terzilerin yürüttüğü 'Oturma ve Çalışma Kartı' mücadelesi; gelen birkaç yüz red cevabı üzerine yeniden gündeme geldi. Bilindiği gibi yılbaşından beri yürütülen mücadele sonucu açılan Kayıt-Kabul Bürosuna Türkiyeli ve yabancı 4 bin 500 kadar müracaat yapıldı. Bunlardan birkaç yüzü kartlarını alabildi, diğerlerinin işlemleri devam ederken henüz kesin durum bilinmiyor.

Emekçilerin anlattığına göre, bugün karşılaşılan en büyük zorluk red cevapları karşısında yeniden 30 Eylüle kadar kontrat yapabilen patron bulabilmek güçlülüğüdür. Özellikle patronlar 2 bin 500 ff (50 bin TL) tutan sağlık muayenesinin giderlerini yasalara aykırı olarak işçiye ödettiği gibi, bir de patronların kendi paylarına düşen işsizlik, sigorta vb. türünden devlet kuruluşlarına ödenen kesintilerin de işçiler tarafından ödenmesi şartını koşmalarıdır. Bilindiği üzere, bu kesintinin işverenin elde ettiği kazançlar gözönünde tutularak, patronlar tarafından ödenmesi Fransa'daki yasalarca ön görülmektedir. Bu da bir işçi maaşının oran olarak yarısı kadar tutmaktadır. En az geçim endeksi üzerinden yapılan kontratlarla patronlar, yukarıdaki elkoymalardan sonra (!), böylece işçilere daha da düşük bir ücret öngörmekte, ancak gizlice cumartesi, pazar ve gece mesaisi yaparak bu farkı kapayabileceklerini ima etmektedirler.

CFTD- (Ha-Cui-Tex) —Teksilderi— giyim işçileri sendikası, patronların ancak bu şartlarla kontrat yaparız tehdidine doğru bir yöntemle karşı koyamamaktadırlar. Tehdit ve küfür para etmemiştir. Sendika yaptığı bir açıklamada "Hükümetin atölyelerin çalışma koşulları kötü olduğu gerekçesiyle aldığı iptal kararları ile eskiden alınmış sınır dışı kararlarının iptalini istemiş, hükümet, toplusözleşme yasalarına uymayan patronlara baskı yapsın" demiştir. (Sendikanın 28 Temmuz 1980 tarihli bildirisi).

Aslında sendikaca yürütülen mücadelede, özellikle sendikaya sızan 'maceracı sol''un bu başarısızlıklarda önemli bir payı olmuştur. Kısaca özetlersek:

Birincisi, sendikaya tepeden ilişkiler yoluyla sızan sol maceracı unsurlar, işçilerin ekonomik ve demokratik hakları için yürüttüğü mücadeleyi taa başından bölmüştür. Sendikanın delege seçimlerinde seçilen devrimci, yurtsever ve kendi kafalarından olmayan, sıradan unsurlar baskı, tehdit ve zorla sendikadan uzaklaştırılmışlardır. Bu da yetmemiş, maceracı şeflere aykırı konuşan kendi arkadaşları tasfiye edilerek kovulmuşlar ya da bastırılmışlardır.

İkincisi, tutumları ile kitlenin güvenini sarsmışlardır. Kitlenin değer yargılarını hiç saydıkları ve tekke çıkarlarını ön planda tuttukları için, tepeden inme delege listeleri hazırlayarak, seçimleri oldu — bittiye getirmişlerdir. Değişik görüşlerin demokratik talepler etrafında birlik ruhuyla sendika içinde temsil edilmelerine karşı çıkmışlardır.

Üçüncüsü, kitlenin demokratik taleplerini ülkemizin gerçekleri ile birleştireceklerine, kendi; maceracı sol siyasetlerine kitleyi alet etmek istemişlerdir. Geçen aylarda Tar-İş'i destekleyenler, Kızıldere, Mahir, Hüseyin, Ulaş edebiyatı yapmışlar, daha sonra da Fatsa direnişimiz diye tutturmuşlardır. Bugün MHP ile hesaplaşmaktan geçen günümüz şartlarındaki faşizmle mücadele anlayışı yerine, genel olarak faşizmle mücadele teranesi atılmıştır. Böylece esas vurulacak güç olan MHP göz-ardı edilirken; bir de 'sol' anarşik olaylara sahip çıkılarak anarşinin ağababası Rusya gözardı edilmiştir.

Sendikanın temmuz ayında Paris'te yapılan yürüyüşüne, 200'ü yabancı olmak üzere beşyüz kadar terzi katılmıştır. 8 ay önceki birikime oranla yüzde 90 fire verilmiştir. Bu birleştirici olmayan tutumun sonucudur. Acıdır ama emekçiler, köprüyü geçinceye kadar kendilerine zorla dayı dedirtenleri giderek yalnız bırakmaktadır.

Sendika yönetimi ile içli-dışlı olan bu 'arkadaşlara' genede dostça bir çağrı yapmak gerekiyor.

1) Sendika içindeki hotzotçu tavırları bir kenara bırakın.

2) Sendikal mücadelede bütün emekçilerin temsilcileri yer almalıdır.

3) Bu tutumunuz kitleyi daha da bölünmeye götürüyor. Maceracı siyaset ve sloganları terkedin. Paris'teki Türkiyeli kitlenin birliği için mücadele edilmelidir.

4) Kitleyi sürü görme anlayışını terkedin. Sendikada demokrasi uygulansın.

5) Sendika içine sızan Rusyacılarla aranıza bir çizgi çekmeden dostu düşmanı birbirinden ayıramazsınız.

6) Faşist MHP'lilere karşı gerçekten mücadele etmek istiyorsanız, bütün devrimci ve yurtseverlerle cesaretle birleşin.

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİN
BAYAŞ Basın Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmen ORAL ÇALIŞLAR
Yazı İşleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S.AYDOGAN BÜYÜKÖZDEN
Müessese Müdürü: O.GÜRHAN ERTÜR
Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu/İstanbul. Tel: 26 52 44 26 42 93 İdare Tel: 26 61 78
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri. Baskı: İst. Güntur. Dağıtımı: GAMEDA
BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8 Kızılay. Tel: 25 38 69 İZMİR: Özgüler İşhanı 452. Sok. 25/3 Konak: Tel: 13 10 90 - 25 25 54 TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 3900 DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı Kat: 3 No: 30 Dörtyol Tel: 38 57 ADANA Kızılay Cad. 104 Sok. No: 23 Tel: 103 42
İLAN TARİFESİ-ABONE
Başlık yanı 4000 TL. 8 hariç diğer sayfalar st/cm 900 TL. 8. sayfa st/cm 1000TL. Renkli st/cm 1700 TL. Doğum, evlenme, ölüm st/5 cm 2000 TL. Küçük ilanlar kelimesi 30 TL.
ABONE: Yurtiçi 3 aylık 900 TL. 6 aylık 1800 TL. 1 yıllık 3600 TL. Yurtdışı 3 aylık 1125 TL. 6 aylık 2250 TL. 1 yıllık 4500 TL. Dış ülkeler için posta ücreti alınır.
22340 — 895

Üniversitelerarası Kurul olağanüstü toplanıyor

50 bin akademi öğrencisinin kaderi tartışılıyor

● Ecevit "Üniversitelerle akademiler anlaşabilirler"

ANKARA (ÖZEL)
ÜNİVERSİTELERARASI kurul, akademilerle aralarında beliren uyuşmazlığı görüşmek üzere bugün Ankara'da olağanüstü toplanıyor. Akademiler arası kurul da Ankara'da Milli Eğitim Bakanı Orhan Cemal Fersoy'un Başkanlığında yine bu gün bir toplantı yapacak.

Üniversitelerarası Kurul Başkanlığından yapılan açıklamaya göre, olağanüstü toplantıda akademilere bağlı bazı fakültelere öğrenci yerleştirilmemesi kararından sonra gelişen olaylar ve akademilerin bu karar karşısında takındıkları tavır ve son durum ele alınacak.

Milli Eğitim Bakanı Fersoy da aynı konuyu görüşmek üzere akademilerin Başkanlarını bir toplantıya çağırdığı bildirildi.

ECEVİT

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, üniversitelerle akademilerin arasındaki meselenin diyalog ile çözülebileceğini söyledi. Ecevit, köklü çözümlerin ise, yüksek öğrenim kurumlarının da katkısıyla hükümet ve Parlamento düzeyinde gerçekleşebileceğini belirtti.

Ecevit, üniversitelerin yürürlükteki 1750 sayılı yasanın verdiği yetkiye dayanarak yeni tasarı hazırlığı yapabileceğini belirterek, CHP'nin bu konuda yardımcı olabileceğini söyledi.

Beni Sadr, yeni İran kabinesini onaylamadı

● Muskie, rehinelerin hemen saliverilmesi için İran yönetimine bir mesaj gönderdi.

DIŞ HABERLER SERVİSİ
İRAN Devlet Başkanı Ebülhasan Beni Sadr ile Başbakan Muhammed Ali Recai arasındaki anlaşmazlık giderek büyümeye devam ederken, Beni Sadr, Başbakanın sunduğu kabine üyelerini onaylamadı.

Önceki gün açıklanan yeni İran hükümeti üyelerinin tümü Ayetullah Beheşti'nin İslam Cumhuriyet Partisi taraftarlarından oluşuyordu. Kabineyi onaylamadığını açıklayan Devlet Başkanı Beni Sadr, ülke birliğe en fazla ihtiyaç duyduğu bir dönemde ancak çeşitli eğilimleri birleştiren bir hükümetin onaylanabileceğini belirtti.

REHİNELER SORUNU

İran Dış İlişkiler Komisyonu, bir süre önce ölen Devrik Şah ve ailesinin servetinin İran'a iade edilmesi ve ABD'nin Şah rejimi döneminde Şah'a destek olduğunu kabul etmesi şartıyla rehinelerin serbest bırakılacağını açıkladı. Açıklamada, öne sürülen şartlar kabul edilmeden rehinelerin bırakılmayacağı belirtildi.

Bu arada ABD Dışişleri Bakanı Edmund Muskie, İran Başbakanı Muhammed Ali Recai'ye gönderdiği mektupta, Amerikalı rehinelerin en kısa zaman içinde ve can güvenlikleri sağlanarak serbest bırakılmaları için çağrıda bulundu.

TUDEH YÖNETİCİLERİ SAVCILIKTA

Öte yandan Moskova yanlısı İran Komünist Partisi "Tudeh"in yöneticileri, parti organı "Halk" gazetesi hakkında sorguya çekilmek üzere Devrim Savcılığına davet edildiler. Savcılık, parti yetkililerine ifade vermeleri için 48 saat süre tanıdı, aksi taktirde kendileri hakkında kanuni işleme geçileceğini duyurdu.

MHP'liler evleri yakmış, belediye otobüsünü kurşunlamış ve evlere girerek kadın ve çocuklara saldırmıştı

«Hükümet Ankara'nın göbeğindeki MHP saldırılarını seyrediyor»

● TİKP Çankaya İlçe Örgütü: "Sadece son günlerde 50 aile evlerinden taşındı. MHP terörü görmezlikten gelinerek hiç bir olay önlenemez. Ahmetler Caddesindeki yurtlar anarşinin yatağıdır, bu kaynak kurutulmalıdır"

● Polatlı'da MHP'liler dışardan getirilen saldırganlarla kargaşalık çıkarmaya çalışıyor.

ANKARA(ÖZEL)
SON günlerde MHP'nin Ankara'nın çeşitli mahallelerinde halkı göçe zorlaması üzerine bir açıklama yapan TİKP Çankaya İlçe Başkanı Halim Yurdakul, "Sadece son günlerde 50'den fazla aile MHP teröründen dolayı evlerinden taşındı" dedi.

Halim Yurdakul'un açıklaması şöyle:

"Son günlerde Ankara'da yoğun olaylar yaşanıyor. Geçtiğimiz pazar günü Misket Mahallesinde MHP'liler çeşitli evlere saldırmış ve dört ev yakılmaya çalışılmıştır. Aynı gün MHP'liler Ahmetler Caddesindeki yurtların etrafında saldırılar yapmaya başlamışlardır. Daha sonra bir MHP'linin ölümü üzerine olaylar daha da tırmandırılmıştır. Ahmetler Caddesindeki yurtlar civarında bir Belediye otobüsünü durdurmaya çalıştılar. Durmayınca kurşunladılar. Otobüs ve dolmuşlar iş bırakmaya zorlandı. Daha sonra MHP'liler İncesu taraflarında saldırılarını sürdürdüler. Bazı ailelerin evlerine girdiler, kadınları ve çocukları esir alarak ev halkına zulüm ettiler, birçok insan yaralandı. Bu arada CHP Giresun Milletvekilinin evini taradılar.

"1.9.1980 günü sabahın erken saatlerinde Çankaya Yıldız semtinde iki polis kurşunlanarak öldürüldü. Bunun üzerine semtte akşama kadar süren yoğun aramalar yapıldı.

"MHP militanları herşeyi açıkça yapıyorlar, hiç bir şeyden çekinmiyor ve rahat hareket ediyorlar; hükümet ise başkentin göbeğinde olanları seyrediyor ve MHP terörüne göz yumuyor. Yapılan sadece olay çıkan yeri sarmak ve olaydan sonra arama yapmak olmaktadır. Bu durumda pek çok suçsuz vatandaş zarar görmekte ve rahatsız olmaktadır.

"Nitekim dün olayların çıktığı Ahmetler Caddesi ve oradakiler sarılmış ve bekletilmiştir. MHP terörü görmezden gelinerek

(Devamı S. 6 Sü. 7'de)

Dev-Solcular, Elazığ'da devrimcilere yönelik saldırılarını sürdürüyor

ELAZIĞ(ÖZEL)
DEV—Solcular Elazığ'da 15 gün önce başlattıkları devrimcilere yönelik saldırılarını sürdürüyor. Dev-Solcular önceki gün de Türkiye İşçi Köylü Partisi Elazığ İl Başkanı Tekin Uygur'un evine saldırarak camlarını kırdılar. Dışardan getirdikleri silahlı adamlara TİKP'lilerin Fevzi Çakmak mahallesindeki evlerini gösteren Dev-Solcular bu arada TİKP taraftarı kadınlara da sataşarak, mahallede gezmelerini önlüyorlar. Dev-Solcular "Bu mahallede Aydınlıkçılar ve TİKP'lileri yaşatmayacağız" diyerek kadınları tehdit ettiler.

TİKP Elazığ İl örgütü yayınladığı haber bülteninde şu görüşlere yer verdi:

"Halka saldırmak bu çetenin mesleğidir. Bunların yaptığı, ya devrimcilere saldırmak ya da halkın zarar göreceği eylemler yapmaktır. Bu çete Dere nahiyesinde Karakol baskınını kendisinin yaptığını söylemektedir. Halka hiçbir yararı olmayan bu eylemi halk tasvip etmiyor. Partimiz de bu baskını lanetlemektedir. İşte bunların partimize saldırmalarının sebebi budur."

"Olaylar şöyle gelişmiştir. 16 Ağustos günü bir arkadaşımız 4 saldırganın saldırısıyla dövülmüş, ertesi gün 15 kişilik bir grup, iki arkadaşımıza silahlı saldırıda bulunmuş ve açtıkları ateş sonucu üç kişi yaralanmıştır Durum budur.

"TİKP ve Aydınlık Ağustos başından beri MHP'ye karşı bir kampanya yürütmektedir. İşte bu sıralarda Dev-Solcuların bize saldırmaları düşündürücüdür ve bu çetenin kimin hizmetinde olduğunu göstermektedir."

Mart ayında tayini Sıkıyönetimce durdurulmuştu

MHP'lilerin çabasıyla Pertevniyal Lisesi Müdürü sürgün edildi

İSTANBUL (ÖZEL)
İSTANBUL Sıkıyönetim Komutanlığı ve Valilik tarafından bu yılın mart ayında tayini durdurulan Pertevniyal Lisesi Müdürü Eşref İlhan, Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından yeniden sürgün edildi ve yerine MHP yanlısı olduğu söylenen Kaya Taşçı atandı.

MHP'liler tarafından sürekli tehdit edilen ve uzun bir süredir görevden alınması için uğraşılan Pertevniyal Lisesi Müdürü Eşref İlhan bu yılın başında Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğünün 26.2.1980 tarihli kararnamesiyle İstanbul Mahmutpaşa Ortaokulu matematik öğretmenliğine tayin edilmişti. Ancak okuldaki tüm öğretmenlerin ve çalışanların bu sürgüne karşı çıkarak İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığına, Valiliğe ve Fatih Kaymakamlığına yaptıkları müracaat sonucu, Eşref İlhan'ın sürgün kararnamesi durdurulmuştu.

Müdürlük görevini sürdüren Eşref İlhan, daha sonraki aylarda sürekli MHP ve ÜYD'den telefon ve mektupla tehditler aldı. Telefon ve mektuplarda, kendisinin mutlaka okuldan uzaklaştırılacağı ve 1980-81 öğretim yılında Pertevniyal Lisesinin komandoların kontrolüne geçeceği söyleniyordu.

(Devamı S. 6 Sü. 6'da)

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı, polislerin direnişiyle ilgili açıklama yaptı

ANKARA(ÖZEL)
4. Kolordu ve Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı, Ankara'da önceki gün iki polis memurunun öldürülmesi ve Emniyet Müdürlüğü Toplum Zabıta Müdürlüğü'nde bazı polislerin direnişiyle ilgili olarak bir açıklama yaptı. Açıklama şöyle:

"1 Eylül 1980 günü saat 07.20'de Çankaya Ateşderesi mevkiinde görevli toplum polis memurları Mustafa Taşkın ve Ahmet Yaşar, kendilerine soru sormak bahanesiyle yaklaşan iki terörist tarafından tabanca ile ateş edilmek suretiyle görevleri başlarında şehit edilmişlerdir.

"Bölgede yapılan operasyonda halkın da yardımı ile katiller hakkında önemli ipuçları ele geçirilmiş ve şüpheli durumda görülen 15 kişi gözetim altına alınmıştır.

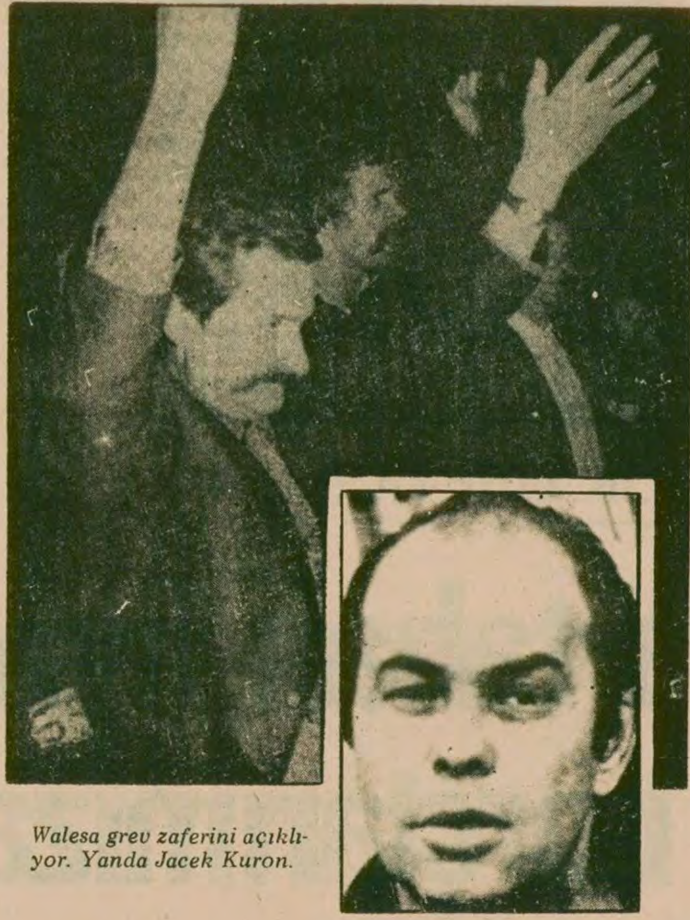
(Devamı S. 6 Sü. 5'te)

4 işyerindeki ertelemeler de 2 ay uzatıldı

Bakanlar Kurulu, Şeker-İş grevini 30 gün erteledi

ANKARA(ÖZEL)
BAKANLAR Kurulu Şeker-İş Sendikasının grevini 30 gün süreyle erteledi. Erteleme kararına itiraz edeceklerini söyleyen sendika başkanı Yaşar Doğualp, "Grev ertelemek problemi çözmez, daha da güçleştirir" dedi. Doğualp, yürütmenin durdurulması için Danıştay'a başvuracaklarını da söyledi.

(Devamı S. 6 Sü. 7'de)

Walesa grev zaferini açıklıyor. Yanda Jacek Kuron.

● Silezya'da madenciler de grevin kazançlarından yararlanmak istiyor

● İlk hür sendika Walesa önderliğinde faaliyete geçti

Moskova grevcilere saldırmaya devam ediyor

Serbest bırakılan KOR önderi

Kuron: «Polonya'da demokrasinin sınırlarını Rus tankları çiziyor»

DIŞ HABERLER SERVİSİ
BALTIK kıyılarındaki grevciler işbaşı yaparken Sovyetler Birliği basın-yayın organları Polonya grevine karşı başlattıkları saldırı kampanyasını dün de sürdürdü. Bu arada Yukarı Silezya bölgesinde madenci işçilerle hükümet arasındaki görüşmeler sürerken, grevlerin başında tutuklanan ve aralarında KOR yöneticisi Jacek Kuron'un da bulunduğu bütün muhalefet üyeleri Varşova'da serbest bırakıldı.

***

Varşova'dan gelen haberlerde, Polonya "Toplumsal Özsavunma Komitesinin" (KOR) grevlerin başlangıcında tutuklanan bütün üyelerinin serbest bırakıldığı bildirildi. Hükümet, Baltık kıyılarındaki grevcilerin 21 maddelik talep listesini kabul ettikten bir gün sonra MKS'nin talep listesinde yer alan "Bütün siyasi tutukluların salıverilmesi" isteğini de böylece yerine getirmiş oldu. KOR üyelerinin salıverilme haberi salı günkü resmi basında yer almadı.

KURON'UN AÇIKLAMASI

KOR kurucularından Jacek Kuron Varşova'da salıverildikten sonra Batılı gazetecilere yaptığı açıklamada şunları söyledi: "Grev başarı ile sonuçlanmıştır. Gerek işçilerin gerekse hükümetin tutumu olumludur." Daha sonra gazetecilerin sorularını cevaplandıran Kuron, Sovyetler Birliği'nin Polonya'ya müdahale etme olasılığının bulunmadığını söyledi." Grevler sayesinde Polonya toplumunda demokrasinin genişlediğini" belirten KOR önderi, sözlerini şöyle tamamladı: "Ancak Polonya'da demokrasinin sınırlarını Rus tankları çizmektedir."

KREMLİN HIZINI ALAMADI

Polonya'da grevcilerin zafer haberini tahrif ederek 24 saat

(Devamı S. 6 Sü. 6'da)

Cumhurbaşkanı Vekili Çağlayangil, İstanbul Valisi Nevzat Ayaz'la. (Fotoğraf: AYDINLIK)

CUMHURBAŞKANI VEKİLİ ÇAĞLAYANGİL, İSTANBUL'DA ZİYARETLERDE BULUNDU

İSTANBUL(ÖZEL)
CUMHURBAŞKANI Vekili İhsan Sabri Çağlayangil, dün İstanbul'da çeşitli temaslarda bulundu. Sabah saat 11'de İstanbul Valisini ziyaret eden Çağlayangil, daha sonra İstanbul Sıkıyönetim Komutanını ve İstanbul Belediye Başkanı Aytekin Kotil'i ziyaret etti. Çağlayangil'in geçtiğimiz hafta sonunda yapılan Deniz ve Hava Harp Okullarındaki diploma töreni için geldiği İstanbul'da birkaç gün daha kalarak dinleneceği ve Cuma günü Hollanda Dışişleri Bakanı ile İstanbul'da bir görüşme yapacağı öğrenildi. Cuma günü Hollanda Dışişleri Bakanı için Hilton'da bir de resepsiyon verilecek.

Günaydın Milliyet Politika Hürriyet Son Havadis Tercüman Hergün Cumhuriyet BASINDAN SEÇMELER

Çorum'da parti başkanları, Çorum katliamını değerlendiriyor

Çorum'da 15 günde bir yayınlanan MSP yanlısı Vahdet dergisi Çorum'daki parti başkanlarıyla Çorum olayları ile ilgili yaptığı görüşmeleri yayınladı.

MSP Çorum İl Başkanı Abdullah Tahtalı olayları şöyle değerlendiriyor:

Olaylar, yalan ve kasıtlı abartmalarla gözü dönmüş insanlık garibesi militanların halkı tahrik etmeleri, kışkırtmalarıyla başlamıştır.

"Bizi asıl üzen ise, Konya'da olduğu gibi müslüman halkımıza da bu pisliklerini bulaştırmak istemeleridir.

"Can, mal ve namus emniyetinin bulunmadığı Çorum'da göçler tarafların tamamen kutuplaşmasını sağlamıştır. Yine bilindiği gibi vatandaşın evindeki eşyasını satıp, silah aldığı da bir gerçektir. İki aya yakın bir süredir devam eden baskı ve zulüm, halkı psikolojikman patlamaya hazır bir duruma getirmiştir. Durum böyle olunca en küçük bir kıvılcımla neler olabileceğini tahmin etmek için kahin olmak gerekmez."

AP Çorum İl Başkanı Saffet Çerit'de Vahdet Dergisinde çıkan açıklamasında şunları söylüyor:

"Ben bu hadiseleri sağ-sol çatışması olarak vasıflandırmıyorum. Çünkü hadiseyi yapan bir noktadır, bir kafa yapısına sahip olanlardır. Diğerleri de kendisini müdaafa eder durumundadır. Savunma durumu kendiliğinden doğmamış, hadiseden mütevellit olmuştur."

MHP İl Başkanı İsmail Taşkan dergiye açıklama yapmaktan kaçınırken, CHP Çorum İl Başkanı Cemal Solmaz şöyle diyor:

"Halk uzun süre yapılan merci bir propaganda sonucu katliama hazırlanmıştır. Bu hazırlanış tarzı MHP ve ÜYD'nin militanları tarafından tezgahlanmıştır. Bir kısım ÜYD'li polis de belli yerlerde üstlenerek, özellikle lise arkasındaki Dilek apartmanında bu işi tezgahlamışlardır.

"Aslında perde arkasında Alevi-Sünni çatışması bahane edilerek MHP, ÜYD ve bazı onun yandaşı polisler tarafından hazırlanan bir provakasyon var.

(Devamı S. 6 Sü. 7'de)

11. yıldönüm kutlamalarında, Kaddafi Suriye ile birleşme çağrısı yaptı

● Libya'daki muhalefet "Kaddafi yönetimini devirme çağrısı" yaptı.

● Kaddafi, Libyalıların yabancı radyoları dinlememelerini istedi.

DIŞ HABERLER SERVİSİ
LİBYA'da Albay Kaddafi'nin işbaşına gelmesinin 11. yıldönümünde bir konuşma yapan Libya Devlet Başkanı, Suriye'yi Arap direnişinin son kalesi olarak niteledi ve bu ülkeyle "birleşme" yolunda adımlar atılacağını söyledi.

Konuşması sırasında Mısır Devlet Başkanı Sedat'a çatan Kaddafi İsrail konusunda görüşlerini belirterek, "İsrail, Fırat'tan Nil'e kadar devlet kurma amacındadır ve bu yüzden Libya sınırına kadar gelmiştir" dedi.

Libyalılardan yabancı radyo ve televizyonları dinlememelerini isteyen Kaddafi yurt dışındaki Libyalıların ülkeye dönebileceklerini belirtti.

Diğer yandan yıldönümü münasebetiyle AFP'ye telefon eden "Libya Yurtsever Demokratik Cephesi"nin bir sözcüsü, Kaddafi nin halkı baskı altında tuttuğunu ve muhaliflerini acımasızca öldürdüğünü belirttikten sonra "Libya halkını Kaddafi yönetimini devirmeye" çağırdı.

Patronun öfkesi

Ragıp Duran

AYAKLARINI uzatmıştı. Kalın kaşlarının altından gözlüğünü çıkardı. Şöyle bir etrafına baktı. Sehpanın üzerinde duran içki bardağını aldı. Sonra derin bir "üff" çekti.

Üst cebinden çıkardığı küçük kurşun kalemle "Trybuna Ludu" gazetesinin ikinci sayfasındaki çerçeveli haberin altını çizdi. Bazı çarpı işaretleri koydu. Kimi satırları olduğu gibi çizdi, karaladı. Sonunda elindeki gazeteyi fırlatıp attı.

Olayın geçtiği yer Kırım'da bir datça, olayın kahramanı Leonid İliç Brejnev! Aynı olay dünyanın herhangi bir ülkesinin lüks bir sayfiye sitesinde de geçebilirdi. Geçmektedir

(Devamı S. 6 Sü. 7'de)

Af Örgütü, işkenceler hakkında İsrail hükümetinden bilgi istedi

● İsrail uçakları Beyrut üzerinde uçuşlar yaptı.

● Güney Lübnan'da gerginlik devam ediyor.

DIŞ HABERLER SERVİSİ
ULUSLARARASI Af Örgütü İsrail hükümetine başvurarak işgal altındaki Filistinli tutukluların sorgulamaları esnasında işkence gördüklerine dair haberler hakkında derhal araştırma yapılmasını ve bu konuda açıklamalarda bulunulmasını istedi.

Kudüs'ten gelen diğer bir habere göre İsrail Başbakanı M.Begin uzun süreden beri boş kalan Savunma Bakanlığı görevini Camp David Anlaşmasına karşı çıkan Moşe Arens'e teklif etti, fakat Arens bu teklifi reddetti.

Kahire radyosunun verdiği diğer bir habere göre İsrail uçakları dün de Güney Lübnan ve Beyrut'un bazı semtleri üzerinde uçuş yaptı ve Filistinli savunma kuvvetlerince bölgeden uzaklaştırıldılar. Buna rağmen uzun süreden beri Güney Lübnan'da Filistin kuvvetleri ile sağcı Hıristiyan güçleri arasında devam eden gerginlik, İsrail'in son zamanlarda sınır boyuna yaptığı askeri yığınaklar yüzünden hâlâ devam ediyor.

Diğer yandan ABD'nin Ortadoğu'daki Büyükelçisi Sol Linowitz'in Tel Aviv'deki yaptığı görüşmeler hakkında bir konuşma yapan Mısır Dışişleri Bakanı Kemal Hasan Ali, "İsrail, Mısır'ın isteklerini kabul etmedikçe kesilen barış görüşmeleri başlayamaz" dedi.

günlük

Gensorunun talihsizliği

SON günlerde kamuoyunda tartışılan en önemli mesele hiç de dış politika değildir. En ağırlıklı konular, anarşi, MHP'nin kollanması, kurtarılmış bölgeler gibi sorunlardır. Bunun yanı sıra, ekonomik meseleler geliyor. Tabii, bir de köşeye sıkışan MHP'yi bir parça ferahlatan Erbakan'ın kaçakçılıkla ilişkisi olduğu iddiaları var. Dış politika belki de bugünlerde gündemin en sonunda yer alıyor.

O halde niçin Dışişleri Bakanı hakkında gensoru verilmiştir? Bu konuda kamuoyunu sarsacak bir skandal mı vardır? Yoksa, hükümetin dış siyasetleri son derece tehlikeli hatalarla mı doludur? Samimi konüştukları takdirde, parlamenterlerin büyük çoğunluğunun bu sorulara, "canım esas mesele hükümeti yıkmak" cevabını vereceklerine eminiz.

Tıpkı bu gensoruda olduğu gibi, siyasal partiler arasındaki birçok tartışmada kullanılan, esası gözden gizleme ve sadece sonuçlarla uğraşma yöntemi artık gına getirmiştir. Gensoru önergesi tartışılırken, Mecliste kimsenin doğru dürüst bir fikir getirmeyeceği konuşmaların, büyük çoğunluğunun dış politikayla ilgili bile olmayacağı daha baştan görülmektedir. Ayrıca, AP hükümetinin belki de en başarılı olduğu konu dış politikadır. Afganistan işgali, Türk-Yunan ilişkileri, Arap ülkeleriyle dostluk ve İsrail konularında hükümetin olumlu tutumları vardır. Örneğin, gensorunun görünüşteki baş nedeni İsrail'le ilişkiler konusunda, iktidardaki bir CHP'nin AP'den daha da olumlu davranabileceğini kim iddia edebilir?

Erkmen hakkındaki gensoruyla, AP hükümetine karşı verilmesi gereken mücadele, MSP'nin gerçeklerden uzak fanatizmine kurban ediliyor. İç politakının son derece önemli sorunları, en başta da hükümet ile MHP arasındaki ilişkilerin üzerine gidilmesi gibi görevler bir yana itilmiş oluyor. CHP Erkmen hakkındaki gensoruyu kullanarak, bir sonuca varabileceğini sanıyor herhalde. Son yıllarda sürekli sahte solun peşinden gitme hatasını işleyen CHP, bu kez de MSP'nin ardından yürüyerek bir başarısızlığa daha uğrayacaktır.

Anarşinin kaynaklarından biri olan MHP'nin suçları apaçık ortada dururken, bunca konu arasında dış politikayı seçmek, gensoru verenler için bir talihsizlik olsa gerek.

Comecon

Polonya'da işçi sınıfının revizyonist Gierek kliğine karşı verdiği mücadele, Rusya'nın Doğu Avrupa ülkeleri üzerindeki ekonomik ve siyasi tahakkümünü çarpıcı biçimde gözler önüne serdi. Rusya'nın bu tahakkümü, kısa adı Comecon olan Karşılıklı Yardımlaşma Konseyi'nin maddi temeli ve işlevi dikkate alınmadan tam olarak kavranamaz.

Nedir Comecon'un işlevi? Comecon esas olarak ekonomik, ancak siyasi ve askeri boyutları olan ve ipleri Rusya'nın elinde bir emperyalist tahakküm cihazıdır. Rusya için kapalı bir av alanıdır ve bu alan, uluslararası düzeyde başka l atmalara imkan vermeyecek biçimde tahkim edilmiştir. Sözde "karşılıklı yardım" amacını taşıyan bu örgüt, gerçekte sosya-emperyalizmi ayakta tutmaya yarayan ve tek yanlı işleyen yapısıyla üye ülkeleri Rusya'nın boyunduruğuna koşmaktan başka bir işleve sahip değildir.

Rusya emperyalist ilhakçılık siyasetini Comecon çerçevesinde uyguladığı "ekonomik bütünleşme" ve "ortak mülkiyet" gibi revizyonist ilkelere dayandırmıştır. Bu siyasetin, üzerine sosyalizm cilası çekilmiş programı ise özetle şu amaçları öngörmektedir: Üye ülkeler arasında mal ve kredi yardımı gibi mübadelelerin hakim olduğu bir aşamadan, üretimde, teknikte ve bilimsel alanlarda dolaysız çok yönlü bir işbirliği aşamasına geçiş; milli ekonomiler arasında, temel üretim dallarında uzmanlaşma ve işbirliği esasına dayalı "Derin ve istikrarlı bağlar" kurulması; orta enerji hatlarının, petrol boru hatlarının, antrepoların inşasını ve standart tek bir nakliye sistemi kurulmasını kapsayan ortak altyapı yaratılması; uzmanlaşma dallarına göre uluslararası (Comecon çerçevesinde) örgütler kurulması; çeşitli ülkelerin topraklarında ortak yatırımlarda "Devletlerarası ortak mülkiyete tabi" işletmeler kurulması gelişme planlarının, ekonomik politikaların koordinasyonu; sanayinin ve üretimin ortak planlanması, ticari ve mali değişimi, uygulanacak fiyatları koordine edecek örgütler kurulması vb..

Böyle bir zeminde, Comecon içindeki ilişkiler, eşit olmayan gelişme yasası temelinde varolan tabiyet ilişkileridir. Bu ilişkiler, üye ülkelerin çoğunluğu açısından en zorba emperyalist olan Rusya'ya katıksız bir bağımlılığı ifade etmektedir.

Comecon'da geliştirilen ilhakçı programlar, Doğu Avrupa ülkelerinde şöyle sonuçlar doğurmaktadır: Bu ülkeler ekonomilerini "uzmanlaştıkları" tek doğrultuda geliştirmekle yükümlüdürler. Bu nedenle, hammadde, teknoloji, enerji ve pazar yönünden Rusya'ya bağımlıdırlar. Rusya, sermaye ve mal ihracı açısından Comecon'da tekeldir.

Programların içerdiği "karşılıklı yükümler" gerçekte hep tek yanlı işlemektedir. Comecon üyeleri içinde yalnız Rusya kendi toprakları üzerinde ekonomisini ve temel üretim dallarını istediği gibi planlayabilir, geliştirebilir. Yani, uzmanlaşma zorunluluğu efendi için sözkonusu değildir. Öteki ülkeler ise, ekonomik gelişme ve yönlendirmede Rusya'nın dayattığı istekleri yerine getirmek zorundadırlar. Örneğin üye ülkeler petro-kimya ve kimyasal madde üretiminde Rus petrolünü işlemekle yükümlü kılınmışlardır. Demir ve metal sanayileri önemli ölçüde Rusya'dan gelen hammadde ve enerji ile çalışmaktadır. Macaristan, büyük bir boksit üreticisi olmasına rağmen, bunu kendi değil Rusya işlemekte ve sonra gene Macaristan'a satmaktadır. Comecon ülkeleri ayrıca, Rusya'nın petrol, doğal gaz ve metal sanayilerinin geliştirilmesi, hammaddelerinin ihracını kolaylaştıracak tesislerin yapımı için yatırımlar yapmakla da görevlidirler.

Rusya bu sistem içinde Doğu Avrupa ülkeleri üzerinde ağır bir baskı ve sömürüyü sürdürür, askerileştirdiği ekonomisinin tüm hastalıklarını bu ülkelerin sırtına yıkarken, aynı zamanda zorbalığını "meşru" gösterecek tezleri de ortaya atmıştır. "Sınırlı egemenlik" teorisi Comecon'un öteki yüzüdür ve Varşova Paktı Rusya'nın bu ülkelere karşı giriştiği her türlü siyasi ve askeri müdahalenin manivelasıdır. Macaristan'da ve Çekoslovakya'da olduğu gibi...

İşte, Polonya işçi sınıfının mücadelesini bu çerçevede yerine oturtmak gerekir. Polonya da revizyonist Gomulka -ve daha sonra Gierek klikleri tarafından Comecon aracılığıyla Rusya'nın ellerine teslim edilmiştir. Ekonomisini Rusya'nın istediği gibi yönlendirmiş, başta petrol olmak üzere hububat ve işlenmiş sanayi ürünleri açısından sosyal-emperyalistlerin sömürü sultası altına sokulmuştur. Sırf Rusya'nın çıkarları doğrultusunda milli gelirinin yüzde 23'ünü sanayiye yatıran Polonya, milli ekonomisinin çıkarları açısından verimsiz ve şişkin bir sanayi yapısı tarımını gözden çıkarmıştır. Böylesine büyük bir sanayi yatırımına rağmen, ülkenin sınai ürün artışı 1977'den bu yana sürekli düşmüştür. 1977'de yüzde 12.5 olan artış, 1978'de yüzde 9'a ve 1979'da da yüzde 8'e inmiştir. Tarıma boşvermek ise halkın temel tüketim ve gıda ihtiyaçlarının karşılanamaz hale gelmesine yol açmıştır.

Sonuçta, sosyal-emperyalist tahakküm içte revizyonist diktatörlüğün siyasi ve ekonomik baskılarıyla birleşerek Polonya halkının başına bela olmuştur. İşte mücadele bu zorba sisteme karşıdır. Efendisinin dizi dibinden ayrılmayan Gierek ve kliğinin önünde eğilmek zorunda kaldığı bu devrimci dalga emperyalist Rusya'nın candamarına uzanmıştır bir kere... İşçiler kendi deyimleriyle "Eski bozuk düzenin yerine yeni bir bozuk düzen" getirmek için değil, sosyal-emperyalist zinciri kırmak için bayrağı kaldırmışlardır. Bayrağın öteki Doğu Avrupa ülkelerinin göklerinde dalgalanması için çok beklemek gerekmeyecektir.

Kozanlı köylüleri de, "Emanete hiyanetlik yapıyorlar. Başa geçen hükümet Tariş'te hiyanetlik yapıyor. Hükümetin ilan ettiği taban fiyat geçen yılın piyasası. Aldığımız pahalı, sattığımız ucuz" diyorlar.

OVAKENT NAHİYESİ ÜRETİCİLERİ: "Masraflarımızı hesaplarsak ilan edilen 50 lira taban fiyatın olumlu olduğunu söylemek mümkün değildir. Geçen yıl iki dönüm tarlayı 1300 liraya 6 defa sularken, bu yıl aynı tarlayı 3 bin 600 liraya güçbela suluyoruz."

EGELİ PAMUK ÜRETİCİLERİ:

"50 lira taban fiyat ancak borçlarımıza yeter"

● *50 lira taban fiyatın az olduğunu savunan TİKP İzmir İl Başkanı Oktay Kutlu "Tariş, tekrar pamuk almak istiyorsa, 10 liralık fiyat farkını derhal ödemelidir" dedi.*

● *Ödemiş Odalar Birliği Meclis Başkanı ve AP delegesi Recep Yılmaz : "İzlenen politika büyük toprak beylerini güçlendirir. Biz çiftçiyiz, hakkımızı almak için yürüyeceğiz"*

Seyrekli Köyü Kalkındırma Kooperatifi ve Ödemiş Odalar Birliği Meclis Başkanı AP delegesi Recep Yılmaz: "Biz üreticiler böyle giderse iflas edeceğiz. Biz çiftçiyiz, hakkımızı almak için yürüyeceğiz" diyor.

AYDINLIK MUHABİRLERİ EGE'DEN BİLDİRİYOR

AP hükümetinin pamuk taban fiyatını 50 lira olarak ilan etmesi Ege'li pamuk üreticilerini pek memnun etmedi. Kendileriyle görüştüğümüz üreticiler, "Verilen bu fiyatla bu yılki borçların ödenebileceğini, ancak gelecek günlerin ne getireceğinin endişesini taşıdıklarını" belirtiyorlar.

Aydın Ziraat Odası yetkilileri, 50 lira taban fiyatının aslında geçen yılki taban fiyatı olduğunu belirtirken, Seyrekli Köyü Kalkındırma Kooperatifi ve Ödemiş Odalar Birliği Meclis Başkanı AP delegesi Recep Yılmaz şu görüşleri dile getiriyor. "Patatesi ıskarta yaptılar. Mazotun fiyatı ortada. Gübre 360 kuruştu, 12 lira oldu. Masrafımız çok. Biz üreticiler böyle giderse iflas ederiz. İzlenen politika büyük toprak beylerini güçlendirir. Biz çiftçiyiz, hakkımızı almak için yürüyeceğiz."

Öte yandan basına bir açıklamada bulunan Türkiye İşçi Köylü Partisi Merkez Komitesi üyesi ve İzmir İl Başkanı Oktay Kutlu, geçen yılki fiyat farklarının bile hâlâ ödenmediğine dikkat çekerek, "Tariş tekrar pamuk almak ve üreticinin güvenini sağlamak istiyorsa, on liralık fiyat farkını derhal ödemeli, bu sezon alacağı pamuğun parasını geciktirmeden ödemeli, bu sezon alacağı pamuğun parasını geciktirmeden ödeyeceğine dair güvence vermelidir" dedi. Kutlu, hükümetin ilan ettiği 50 lira taban fiyatın üreticinin yüzünü güldürmediğini belirterek, şu görüşleri savundu:

"Hükümetin izlediği politika büyük toprak beylerini güçlendirmekte, orta ve küçük üreticileri yoksullaştırmakta ve üretimi azaltarak milli ekonomimizi zayıflatmaktadır. İlan edilen düşük taban fiyatı karşısında orta ve küçük üreticiye yeniden ekim yapabilmesi için kilo başına en az 10 lira prim vermelidirler."

ÜRETİCİLER NE DİYOR?

Ödemiş'in Seyrekli, Kazanlı, Adagideli pamuk üreticileri 50 liralık pamuk taban fiyatının yeterli olmadığını ve yeni ekim yapmak için ellerinde para kalmayacağını savunuyor. Görüştüğümüz Seyrekli köylüleri, "50 lira taban fiyatı yeterli değildir. Geçen yıl tüccar 50 liranın üstünde fiyatla pamuk aldı. Pamuk ekimi geçen yıldan bu yana azaldı. Demirel milli ekonomiyi bu şekilde mi güçlendirecek?" diyorlar. Kazanlı köylüleri de Tariş'in geçen yılki pamuk farkı 10 lirayı ödemeden üreticiden bir kilo bile pamuk alamayacağını belirterek şunları söylüyor: "Emanete hiyanetlik yapıyorlar. Başa geçen hükümet Tariş'te hiyanetlik yapıyor. Hükümetin ilan ettiği taban fiyat geçen yılın piyasası. Aldığımız pahalı, sattığımız ucuz."

Ödemiş'in Ovakent nahiyesi pamuk üreticileri de "50 liralık tabanfiyatın olumlu olduğunu söylemek mümkün değildir" derken, bir kilogram pamuğun fiyatını 50 liraya malettiklerini şöyle açıklıyorlar:

İcar	:	4000 TL
Gübre	:	1350 TL
Çift	:	1000 TL
Ekim	:	700 TL
Çapa	:	1500 TL
Ara Sürme	:	1200 TL
Sürgü	:	200 TL
İlaçlama	:	2650 TL
Mandal	:	1500 TL
Sulama	:	6150 TL
Toplama	:	4800 TL
Nakliye	:	1300 TL
TOPLAM	:	26 bin 350 TL

EKONOMİ

HÜKÜMET PARA MUSLUKLARINI ERKEN SEÇİM İÇİN AÇMA EĞİLİMİNDE

ANKARA (ÖZEL)

DEMİREL hükümeti enflasyondan ve ekonomik bunalımdan çıkmak amacıyla 24 Ocakta aldığı bir dizi ekonomik önlem arasında sıkı bir dar para uygulamasına yer vermişti. Böylece, emisyon hacmini daraltarak enflasyon artış hızını yavaşlatmayı, KİT'lerin karşılıksız basılan para ile beslenmesinin önünü almayı ve kendine yeterli hale getirmeyi amaçlıyordu.

Ancak, geçen süre bu öngörülerin aksine bir gelişmeyi ortaya koydu. Ocak-temmuz ayları arasında para arzı 60 milyar liralık bir artışla 178 milyar liradan 238 milyar liraya yükseldi. Bu rakam geçen yılın aynı döneminden iki buçuk kat daha fazla bir artışa işaret ediyor. Hükümet bir yandan enflasyonu önlemek gerekçesiyle para miktarının daraltılmasını öngörüp frene, öte yandan sıkıştıkça para basımına hız vererek gaza yükleniyor. Erken seçimi gündeme getiren Demirel hükümeti başlangıçta sıkıştıkça sarıldığı dar para uygulamasını seçimde almayı umduğu oylar için terkedebileceğini gösteriyor.

ÜRETİM YERİNE İTHALAT

Diğer yandan Maliye Bakanlığı yetkilileri, ithalat amacıyla kullanılan program kredilerinde ilk aylarda büyük tutarlara varılmasına rağmen sonraki aylarda büyük yavaşlama izlendiğini bildiriyorlar. Verilen bilgiye göre, program kredileri kullanımı ocak-mart döneminde 822 milyon dolara eriştikten sonra nisanda 87 milyon, mayısta da 57 milyon dolara düştü. Bu kredilerin kullanımının yüksek olduğu aylar, ilkbahar gübresinin ve petrol bağlantılarının sağlanması gereken aylardır. Başbakan Demirel ilkbahar ve sonbahar gübresinin sağlandığını bildirmektedir. Ancak, bilindiği gibi Türkiye'de gübre fabrikaları hammadde yetersizliğinden tam kapasite çalışamamaktadır. Hükümet gübre ihtiyacını mamul olarak ithalatla karşılamıştır. Ama bunu yerli üretimi kısırlaştırma pahasına yapmıştır. Bu tutum, 25 Ocak kararlarının dış kredilerle sağlanan dövizi üretime yönetme unsuruna ters düşmektedir.

Özel sektörde de ciddi bir üretim artışı yoktur. Bu alanda ihracatı artırmak için üretimi yüksek düzeye çıkarma politikası somut sonuçlar vermemiştir. Özel sektörün tutumu, kâr oranını korumak için kendini bunalım şartlarına uydurmak olmuştur. Talebin kısılması karşısında fiyatları düşürerek sürümü artırmak yerine üretimi kısarak yüksek kârları sürdürme yolunu seçmiştir. Oysa kurulu sanayinin ihtiyaçlarını karşılayarak üretim artışına ve bunun için de seçici bir kredi uygulamasına duyulan ihtiyaç bugün bir zorunluluk haline gelmiştir.

Hükümet 25 Ocak kararlarıyla bir yandan ithalat kotalarında miktar kısıtlamalarını azaltarak yerli sanayiyi koruma zorunluluğunu gözardı etmiş, ithalatı serbest malların listesini genişletmeyi yeğlemiştir. Böylece, içte üretimi fiilen düşürerek ithalat yoluyla mal bolluğu görünümünü sağlamak yolunu seçmiştir. Bu tutum yerli sanayiye karşı tahripkar sonuçlara yol açmaktadır.

ihracat artışı konusunda da bir mesafe alındığı izlenmiyor. Merkez Bankasının bankalara açtığı reeskont kredileri artıyor. Bu krediler ihracatta kullanılmasına rağmen, üretim darlığı nedeniyle satılacak yeterli mal olmadığından ihracat artışı bir hayalden öteye gidemiyor. Bu durum, mevcut politikalarla, yalnız ihracata dayanarak ekonomik tıkanmanın giderilemeyeceğini gösteriyor.

Bu durumda, etkin bir vergi reformuyla bunalımın yükünü bütün sınıflara dağıtmadan, üretimi artırmadan, düz mantıkla bir frene bir gaza basarak meseleyi çözeceğini sananların 25 Ocak kararlarının çıkmazını erken seçimle oya dönüştürme manevralarında nasıl bir sonuç alacakları ilgiyle bekleniyor.

Sanayiciler üretim konusunda karamsar

Üretim düşüklüğünün fiyat artışını kamçılaması kaçınılmaz görülüyor

ANKARA (ÖZEL)

ÜRETİMİ ciddi biçimde harekete geçirici tedbirler alınmaması, sanayi çevrelerinde eleştiriliyor. Çeşitli sektör yöneticileri, kısa zamanda üretimin harekete geçirilmemesi durumunda bugüne kadar yalnız dar para politikasıyla geriletilen fiyatların yeniden ve hızla yükselmesinin kaçınılmaz olacağını belirtiyorlar.

"Banka ve ekonomik yorumlar" dergisinin düzenlediği açık oturumda konuya ilişkin görüşlerini açıklayan bir sanayi kuruluşunun genel müdürü, "25 Ocak kararlarıyla sanayi kaderine terkedilmiştir" dedi. Üretim konusunda karamsar olduklarını kaydeden yönetici, özetle şu görüşleri savundu: "Üretim düşmesi müteakip dönemlerde iki tehlikeyi ortaya çıkaracaktır. Piyasaya sunulan toplam arz azalacağından fiyat artışları frenlenemeyecektir. Daha da önemlisi, büyük aşama beklenen ihracat için önemli bir sorun olacaktır. Özellikle, aşırı devalüasyonlarla bunalan endüstrinin hızla artan döner sermaye ihtiyacı selektif kredilerle desteklenmelidir. Kredilerin limitlenmesi, piyasadan para çekilmesi enflasyonla mücadelede gereklidir. Ancak, işletmelerin bu nedenle yüzde 35-50 kapasiteyle çalışmaları, kaldıracın öteki ayağını havaya kaldırmakta ve dengeyi bozmaktadır."

İTHALAT VE İHRACAT

"Ocak devalüasyonundan sonra ihracat ve işçi dövizleri girişi de beklenenin altındadır. Ocak-nisan dönemi için ihracat artışı yüzde 7.3'tür. İthalat eski seyrini korumaktadır. Artış yüzde 6.1'dir. İthal mallarına talep esnek değildir. Zira, ithalatın hemen yarısı petrole, diğer yüzde 40'ı da bazı temel malların hammaddelerine aittir. Sonuçta yapılan devalüasyonların ithalat hacmini azaltma etkisi kalmamıştır."

Açıkça

DOĞAN YURDAKUL

Falakaları manyetoları atın!

Ali Yurtaslan olayı, birçok konuyu aydınlattığı gibi şunu da kesinlikle ispatladı: Bir insanlık suçu olan işkence, terörle mücadele konusunda da hiç bir yarar sağlamaz.

Bugün yazarak veya konuşarak işkenceyi savunan kimse yoktur. Suç olduğu için açık açık savunan yoktur. Ama işkence vardır. Hatta özel konuşmalarda işkenceyi savunanlar, "ne yapalım, güzellikle konuşmayanı biraz da okşamak gerek" diyenler vardır.

12 Mart mahkemelerinde "işkencenin doğruyu söylettiği yanlıştır" diyen bir arkadaşımıza duruşma hakimi "o sizin zatı kanaatınız" diyerek savunmuştu işkenceyi. Ama bir yandan da mahkemede anlatılan işkencelere "yalan, iftira" diyerek soruşturma açmaktan kaçmaktaydı.

MHP'nin iddiasına bakın: "Usta bir yazar" tarafından bir uydurma dosya hazırlanmış, sonra Ali Yurtaslan'a işkence yapılarak bu dosya imzalatılmış, itiraf olarak yayınlanmış!...

Akıllarında işkenceden başka şey yok. Aslında Yurtaslan'ı çok iyi tanıyorlar ve itirafı nasıl yazmış olduğunu da çok iyi tahmin ediyorlar. Ama sözümona itirafın değerini düşürmek ve başka çözülmeleri önlemek için böyle yalanlar söylüyorlar. "Usta bir yazara" yazdırılmış!...

Ali Yurtaslan'ın Örsan Öymen ve Yağmur Atsız'a verdiği cevapları okuyanlar, Somuncuoğlu'na cevabını, ülkücülere çağrısını gazetemizde okuyanlar onun söyleyeceklerini hiç de "usta bir yazara" yazdırmaya ihtiyacı olmadığını görmüşlerdir. Aklı, mantığı, seçtiği hedefi bombardıman edişiyle Yurtaslan "usta yazarları" cebinden çıkaracak güzellikle anlatıyor anlatacağını.

Avrupa basını, radyo ve televizyonları Yurtaslan'ı bulup konuşmak için birbirleri ile adeta yarış ediyorlar. Alman televizyonu Köln radyosu, Frankfurt radyosu Yurtaslan ile röportajlarını canlı yayın olarak verdi. İsveç televizyonu bizi Ankara'da arayıp görüşlerimizi alıyor.

Alman parlamanter Coppic, Ali Yurtaslan'ın açıklamalarına dayanarak Alman İçişleri Bakanından MHP'nin Almanya'daki faaliyetlerinin önlenmesini istiyor.

MHP'nin asıl faaliyet alanı olan Türkiye'ye bakıyoruz. Monako Prensesi, kocası ve kocasının sevgilisi üçgeni içine sıkışıp kalmış olan basın uyumaya devam ediyor.

Bazıları ise anlatılanlarla ilgilenmek yerine, itirafın nasıl hazırlandığını, bunların nasıl yazıldığını merak edip duruyorlardı.

Bu haftaki Yankı dergisinin sorularına verdiğimiz cevaplarla bunu da açıklamış bulunuyoruz.

Yurtaslan itirafını sadece yazmış, aynı zamanda teybe de anlatmıştır. Teyp bantlarını dinlerseniz, emniyet binalarının çeşitli katlarında duyurulan feryat ve çığlıkları değil, espriler, şakalarla süslü dostça bir sohbeti duyacaksınız.

Bu olay, demokrasinin işkenceye kazandığı yeni bir zaferdir. Yurtaslan MHP terörü ile mücadele etmek isteyen bir kişidir. Devlete başvurmuş, orada terörle mücadele konusunda kararlı bir tutum göremeyince, gerçekten mücadele edenlerin yanına gelmiştir. Bugün terörizmin saflarında onun gibi yüzlerce, binlerce kazanılmaya hazır genç vardır. Ama onları bulur bulmaz "Bismillah" deyip falaka sopasına yapışanlar, elektriğe bağlatanlar bu gençleri tekrar terörizme hediye ediyorlar.

Onun için diyoruz ki, işkenceyi huy edinmiş sadistleri atın, falakaları, manyetoları atın, teröre karşı demokrasi ile mücadele edin.

BULMACA

SOLDAN SAĞA: 1) Dağlama işlerinde kullanılan ve elektrikle çalışan bir alet. 2) Sidikle vücuttan atılan azotlu madde-Bir bitki-Törpü işlerinde kullanılan alet. 3) Bir balık adı-Kaba dilde köpek. 4) Yanyana getir anlamında bir emir. 5) Bir renk-Şahıs-Büyükçe. 6) Vücudun devinimini sağlayan organ-Daha kolay işlemesini sağlamak için yağ sürmek. 7) Bir kıta adı-TERSi bir erkek ismi. 8) TERSİ daha sıvı hale getirmek için su katılan.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Sonbahar-Hareket eden sıvı. 2) Çalma anlamında kullanılan argo söz. 3) Bir çoğul eki-Suyun zararlı halde akması. 4) Bir emir-TERSİ kimyada İridyumun simgesi. 5) Anne-TERSİ ikiyüzlülük. 6) Eski dilde ekmek-Ek. 7) TERSİ bir tür kayık-TERSİ bir yeryüzü şekli. 8) TERSİ ilave-Vilayet. 9) Çekecek. 10) Bir harfin okunuşu-Kuzey. 11) Bir emir-TERSİ yabancı dilde ABD. 12) TERSİ yazı yazan memur.

SOLDAN SAĞA: 1) Sağmalcılar. 2) Ela-Le-reluY. 3) lasaM-rO. 4) Ab-Karaborsa. 5) Mor-Sema. 6) e-rayyaT-Pis. 7) taK-Arıza-tE. 8) Ak-akisroK.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Selamet. 2) Alabora. 3) ğaS-rakA. 4) Ak. 5) Almanya. 6) kE-Ara. 7) Yastık. 8) Ir-Be-zİ. 9) laroM-As. 10) aloraP. 11) rU-İTO. 12) Sek.

Polonya grevi yumuşama tezini yine çürüttü

"İki Almanya" birleşir mi?

- Doğu Almanyada nüfusun yüzde 90'ı Batı Alman radyo-televizyonunu izliyor.
- Her yıl 8 milyon Batı Almanyalı Doğu'daki akrabalarını ziyaret edebiliyor
- Honecker Moskova'dan bağımsız davranabilir mi?

Erich Honecker (solda), 1976 yılında Helsinki'de Helmut Schmidt'le

DIŞ HABERLER SERVİSİ

POLONYA grevi yeni bir Sovyet askeri müdahalesi olasılığını gündeme getirirken bir çok gözlemci Gdansk'ta başlayan hareketi Doğu/Batı ilişkileri esas olarak da "yumuşama" açısından da tahlil etti. Gerçekten de Polonya olaylarının uluslararası boyutlara ulaştığını kanıtlayan en iyi örnek, Batı Alman Başbakanı Helmut Schmidt'in Polonyalı ve Doğu Almanyalı liderlerle yapacağı görüşmeleri ertelemesi oldu.

Schmidt'in, Gierek ve Honecker ile yapacağı görüşmelerin iptal edilmesi, Bonn'un izlediği "Ostpolitik"in yani Batı Almanya özelinde "yumuşama" siyasetinin belirli ölçüde iflasını da gösteriyordu.

OSTPOLİTİK?

BİR tek milletin, kalın bir duvar ve bazı yasalarla ikiye ayrılmasından bu yana "Almanya'nın yeniden birleştirilmesi" tezi özellikle de Bonn'daki sosyal-demokrat yöneticilerin akıllarından çıkmayan bir fikri sabit haline geldi. Bu konuda açılışı yapan SPD lideri ve zamanın Başbakanı Willy Brandt, Doğu Alman yönetimi ile kurduğu temaslar sonucunda Avrupa'nın en hassas bölgesinde güvenliği sağlayacağını sanıyordu. Bir Batı Alman Başbakanı olarak ilk kez 1970 yılının Mart ayında Doğu Berlin'e giden Brandt, "Doğu Almanyalı hemsehrileri" tarafından büyük bir tezahüratla karşılanınca umutlarının gerçekleşebileceğini sandı. Ancak resmi sayılar ve olaylar iki Almanya'nın birleşmesinin hiç olmazsa kısa ve orta vadede gerçekleşemeyeceğini gösteriyordu. Çünkü "iki Almanya" arasındaki ilişkilerde taviz veren hep Batı Almanya oluyor, bu tavizlerden de hem Honecker yönetimi hem de onun hamisi Kremlin yararlanıyordu. Her yıl 8 milyonu aşkın Batı Alman vatandaşı yasal yollardan Doğu'ya geçerek ailelerini ziyaret ederken, Doğu Alman makamları sadece emeklilik yaşını doldurmuş olanlara o da büyük bürokratik engellerden sonra Batı'ya kısa süreli bir ziyaret izni veriyor.

Öte yandan Batı Avrupalı ekonomi uzmanları Bonn ile Berlin arasındaki iktisadi, mali ve ticari ilişkileri inceledikten sonra şu sonuca varıyorlar: "Doğu Almanya, AET'nin gizli 10. üyesidir." Çünkü Doğu Almanlar, Batı ile yaptıkları ticarette AET'nin sağladığı bütün kolaylıklardan hem de hiç bir yükümlülüğü üstlenmeden yararlanıyorlar. Bonn yönetimi SPD iktidarından beri "Almanya'nın ekonomik birliğini ayakta tutmak" adı altında Doğu'nun her türlü ekonomik güçlüğünü gönüllü bir şekilde gidermeye devam ediyor. Batı Almanya'nın kredi yardımları bir yandan Doğu Alman yönetimini iktisadi açıdan Moskova'dan uzaklaştırıyor ama askeri ve siyasi bağlantılar oldukça sıkı bir şekilde düğümlenmiş olduğu için Kremlin'i de mali bir külfetten kurtarıyor. Brandt'tan sonra Bonn yönetimine gelen Schmidt de "Biz elimizden geleni yapmaya devam edeceğiz yeter ki diğer taraf da bazı çabalarda bulunsun" diyor. Bonn yöneticileri "Demokratik Almanya Cumhuriyetinin, Almanya ufkundan silinmesine izin vermeyeceklerini" belirtirken de, Sovyetler Birliği'nin Doğu Almanya gibi bir müttefikinden vazgeçmeyeceğini düşünmüyor görünüyorlar. Ancak son gelişmeler karşısında Schmidt yönetimi özellikle de muhalefet lideri Franz Joseph Strauss'un uyarı ve eleştirileri karşısında, "Doğuluların Helsinki Anlaşmalarına saygı göstermeleri gerektiğini" söylemek ihtiyacını hissetti.

SCHMİDT'İN KUŞAĞI

UTANÇ Duvarı delinir mi? Bu soruya Bonn'daki bazı yöneticiler son derece iyimser yanıtlar buluyorlar. Doğu Almanya'da halkın yüzde 90'ının Batı Alman radyo ve televizyonunu izlemesini de hesaba katan bu yöneticiler "iki Almanya" arasındaki ilişkilerin Bonn ile Berlin arasında barışçı bir şekilde çözümlenebileceğini sanıyorlar.

Bu konuda Afganistan işgali ve Polonya olaylarından sonra biraz daha gerçekçi bir tutuma girdiği sanılan Schmidt fikir ve duygularını şu cümle ile ifade ediyor: "Benim kuşağımdakiler Almanya'nın birleşmesini göremeyeceklerdir."

Almanya'nın yeniden birleşmesi tartışmaları öyle bir düzeyde ki söz konusu birliğin hangi ilkeler temelinde gerçekleşebileceği bile henüz gündeme gelmedi.

Batı Alman Casusluk teşkilatı eski Şefi Günther Nollau

"Barış için en büyük tehlike komünizmden değil Sovyetlerin askeri gücünden gelmektedir"

DIŞ HABERLER SERVISI

"Federal Almanya Anayasasını Koruma Dairesi" (Karşı-casusluk teşkilatı) eski Başbakanı Günther Nollau, Fransız "Le Point" dergisinde yayınlanan bir röportajda "İki Almanya" arasındaki casusluk savaşının öyküsünü anlatıyor.

"Kanımca barış için en büyük tehlike komünizmden değil Sovyetler Birliği'nin askeri gücünden gelmektedir" diyen Nollau'nun kendisi de eski bir Doğu Alman vatandaşı.

Ünlü Fransız gazetecisi Pierre Desgraupes'un sorularını yanıtlayan Günther Nollau, Doğu Bloku casuslarının "kapitalist ülkelerde karışıklık çıkarmak hatta rejimi yıkmak için faaliyetler gösterdiğini" anlatıyor. Aşağıda söz konusu röportajın önemli bölümlerini yayınlıyoruz:

SORU — Batı Almanya'nın son on yılda kötü bir şöhreti oldu. Ülkeniz bir casus yuvası olarak anılmaya başlandı. Son on-onbeş yılın büyük casusluk olaylarının çoğu ülkenizde cereyan etti. Bu durumu nasıl açıklıyorsunuz?

YANIT — Bunun çeşitli nedenleri vardır. Birincisi ve önemlisi Almanya'nın ikiye bölünmüş olmasıdır: 16-17 milyon Alman "demir perde'nin öte tarafında yaşamaktadır. Bu durumda Doğu Alman ve dolayısıyla SSCB istihbarat servislerinin işini kolaylaştırmaktadır. Onlar mükemmel Almanca konuşan ve bizim ülkemizde serbestçe, hiç farkedilmeden dolaşabilen casuslar bulabiliyorlar. İkinci bir neden ise bizim bir çok yurttaşımızın Doğu Almanya'ya ailelerini ziyarete gitmeleridir. Ve Doğu Alman servisleri de bu fırsatı değerlendirerek kendi hizmetlerinde çalışacak bir çok casus adayını kazanıyorlar.

Nollau, Doğu Alman casusluk teşkilatının Doğu'ya gelen Batı Alman vatandaşlarını esas olarak tertip ve şantajla casus olmaya zorladığını anlatıyor. Doğu Alman servislerinin özellikle Bonn daki resmi dairelerde çalışanlarla çok ilgilendiğini söyleyen Nollau, kendisinin Doğu Almanya'dan Batı Berlin'e kaçmak zorunda kaldığını anlatıyor.

SORU — Doğu Almanya'dan gelen ünlü casuslardan biri de Brandt'ın yakın çevresine kadar sızabilen Günter Guillaume oldu. Bu olayı anlatır mısınız?

YANIT — Çok tipik bir öyküdür bu. Ve Doğuluların çalışma tarzını iyi gösterir. G. Guillaume bildiğiniz gibi Doğu Alman vatandaşıdır ve oldukça genç yaşta Doğu Alman servisleri tarafından işe alınmıştır. Guillaume, Batı'ya göçmen statüsünden yararlanarak geçmiştir. 1945'ten hemen sonra Batı'ya yaklaşık olarak 3 milyon göçmenin geçtiğini hatırlamanız gerekir.

Guillaume önce fotoğrafçı olarak çalıştı, sonra sosyal-demokrat partiye girdi. Daha sonra da Frankfurt sosyalist milletvekilinin himayesinde SPD'nin üst kademelerine tırmandı.

SORU — Bu tırmanış kaç yıl sürdü?

YANIT — İlginç bir soru. Sabır, bir casus için son derece önemli ve gerekli bir huydur. Guillaume'ın tırmanışı 15 yıl içinde oldu. Bakan olan Frankfurt milletvekili onu sonunda Brandt'ın danışmanlığına kadar getirdi.

Nollau, röportajın bu bölümünde Guillaume'dan kuşkulanmaya başladıklarını ve yakalanmasının öyküsünü anlatıyor.

SORU — Doğu Alman casusluk teşkilatının amacı nedir? Kendisi için mi çalışır yoksa Ruslara bilgi vermek için mi?

YANIT — İlginç bir soru. Doğu Alman teşkilatı sadece istihbarat toplamakla yetinmez, onlar aynı zamanda yıkıcı faaliyetler de düzenlerler. İlk başta onlar çeşitli propagandaları sayesinde Batı Almanya'da çoğunluğu kendi fikirlerine çekebileceklerini sandılar. Ama bunu başaramadılar. Batı Almanya'da Komünist Partisinin (Sovyet yanlısı DKP nin - ÇN) sadece yüzde 0,5'lik bir oy oranı vardır. Bu mesele anlaşılınca Doğu Almanlar Rusların stratejileri doğrultusunda Urallar'dan Atlantik'e kadar olan bölgede ağırlıklarını hissettirmek için faaliyet gösterdiler. Amaçları Batı Almanya'yı ABD'den ve Fransızlardan kovmaktır. Ama kanımca bunu da başaramayacaklar.

Nollau, Doğu Alman casuslarının Batı Almanya'nın gelişmiş sanayi ve teknik kurumlarına da sızarak klasik anlamda casusluk yapmaya çalıştıklarını bildiriyor. Alman karşı-casusluk teşkilatının eski başkanı, Doğu Almanların esas olarak Rusların denetiminde çalışmasına rağmen özellikle son zamanlarda belirli ölçüde kendi başlarına da faaliyet gösterdiklerini söylüyor.

Baader çetesi gibi tedhişçilerin de devlete zararlar verdiğini belirten Nollau aslında Doğu Blokunun "Bu anarşistlere karşı olduğunu" ileri sürüyor. Almanya'da bazı çevrelerin güvenlik konusunda alınan önlemleri eleştirdiğini hatırlatan Fransız gazetecinin sorusuna karşılık olarak teröre karşı mücadelede "İnsaflı davranmanın gerekli olduğunu" söyleyen Nollau. "Parmak acıyorsa, kolu kesmemek gerek" diyor. Nollau, görüşmede son olarak şunları söylüyor:

"Kanımca barış için en büyük tehlike komünizmden değil, Sovyetler Birliği'nin askeri gücünden gelmektedir. Batı dünyası işte bundan kuşku duymalıdır. Ruslar hiç bir zaman kendilerinden güçlü bir rakibe saldırmaz..."

Kalkınmakta olan ülkelerin dış borçları artıyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Merkezi Paris'te bulunan "Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) kalkınmakta olan ülkelerin borçları ve ödeme bütçeleri üzerinde bir inceleme yaptı. İnceleme sonunda ortaya çıkan verilere göre, söz konusu ülkelerin dış ödeme bütçelerinin hacmi artan dış borçlarına paralel olarak gittikçe genişliyor. Örneğin kalkınmakta olan ülkelerin dış borçları 1971-1979 yılları arasında dört katına çıktı. Buna karşılık aynı ülkelerin dış borç faizleri oranı yedi katına çıktı.

Bu ülkelerin dış borçlarını ve dış borç faizlerini verilere dayanarak açıklayan Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü bu verilerin önümüzdeki yıllarda artacağını belirterek şöyle diyor:

"Kalkınmakta olan ülkelerin dış borçları 1971 yılında 89 milyar dolar iken 1979 yılında tam 391 milyara ulaştı ve bu borçlar 1980 yılının sonuna kadar yüzde 15 oranında bir artış göstererek 450 milyar dolara çıkacak. Aynı ülkelerin dış borç faizleri oranı 1971 yılında 10,2 milyar dolardı ve 1979 yılında 72 milyar dolara yükseldi. 1980 yılının sonunda ise yüzde 22 oranında bir artış göstererek 88 milyar dolara yükselecek.

Yine aynı verilere göre borçlu ülkelerin borç veren ülkelere ödemeler dengesi şöyle düzenleniyor: Dış ödeme miktarının yüzde 40'ı borç faizlerini kapatmaya, yüzde 60'ı ise yeni alınan kredilerin karşılığını ödemeye ayrılıyor.

OECD raporu kalkınmakta olan ülkelerin dış borçlarını ödemek için ayırdıkları paranın yüzde 87'sini Batılı ülkelere ödediklerini belirtiyor.

Söz konusu orgutün yayınladığı istatistiklere göre en çok dış borç alan kalkınma yolundaki ülkelerin başında Brezilya, Meksika, İspanya, Arjantin, İran, Cezayir, Güney Kore, Suudi Arabistan, Yugoslavya ve Endonezya geliyor. Buna rağmen bu ülkelerden ilk beş tanesi borçlarının ancak yüzde 32'sini ödeyebildiler. Geri kalan altı ülke ise dış borçlarının yüzde 56'sını ödemeyi başarmışlardır.

(Baştarafı 1. sayfada)

ÇAĞDAŞ HUKUKÇULAR DERNEĞİ BALIKESİR ŞUBE SEKRETERİ

"Aydınlık Gazetesi bir kez daha halka büyük bir hizmet vermektedir. İtiraf tarihsel önem taşımaktadır. Yetkililerin gereken önemi vermesi halinde daha büyük önem kazanacağına inanıyorum. Başsavcılık yayını ihbar kabul etmeli, gecikmeksizin soruşturma açılmalıdır."

Balıkesir Yeni Haber Gazetesi Sahibi Ekrem Balıbek:

"Çok ilginç bir yayın, Cumhuriyet Başsavcılığının açacağına inandığım soruşturmayı sabırsızlıkla bekliyorum."

ERZİNCAN'DAN AP'Lİ BİR ESNAF

"MHP bu serserileri çeşitli örgütlerde toplayıp başımıza salıyor. Bunun MHP tarafından idare edildiğini bilmeyen var mı? Biz eskiden kardeştik. MHP çıktı Alevi-Sünni çatışması başladı. Gazeteyi pek az izleyebildim. İzlediğim kadarı ile, canilerin hepsinin MHP merkezince hareket ettirildiği ortada. Ben AP'liyim. Eğer Demirel bu işin üstüne ciddiyetle durmazsa, bizde gerekeni yaparız. Arkadaşlarla dün bu meseleyi konuştum. Bir arkadaş konuşmasında Demirel MHP'yi himaye ediyor dedi. Ben himaye ettiğine inanmıyorum. Zaten kendisine bir mektup yazacağım. Gazetenin yayınını destekliyorum."

BALIKESİR'DEN BİR ÖĞRETMEN

"Aydınlık Gazetesinin MHP hakkında yayınlamış olduğu yazı, Türkiye'de artık MHP'nin gerçek kimliğini ortaya çıkardı. Yargı organlarının ivedi olarak işlemesini istiyorum."

ERZİNCAN'DAN BİR AVUKAT

"Yayın çok güzel, bu gazetenin yayını hepimizin cesaretini artırdı. Anarşiyi susmakla yatıştırmanın imkansız olduğu ortada. Herkes bildiğini yazmalı konuşmalı ki, bu bela milletin ve hepimizin başından defolsun. Yargıçlar harekete geçip bu meseleyi sonuçlandırmalı.."

ÇİMENTO FABRİKASINDAN BİR İŞÇİ:

"Benim bir şey söylemem gereksiz. Önemli olan hükümetin ve sonrası devletin organlarının söylemesi."

BİR GAZETE BAYİİ:

"Artık ne bekliyorlar. Yargı organları itirafı ihbar kabul edip gerekli yasal işlemleri yapmalı."

PTT'DE ÇALIŞAN BİR MEMUR:

"Aydınlık'ı çıktığı günden beri okuyorum. İtiraf büyük bir olay yetkililer daha ne bekliyorlar? Anlamıyorum."

BİR KİTABEVİ SAHİBİ:

"Hesap sorulsun. Tüm basın bu konuya el atsın. Cesur davransınlar Aydınlık'ı kutlarım."

ÇAY BAHÇESİ İŞLETİCİSİ:

"MHP'nin çok karanlık perdeleri var. Bunlar birer birer aralanıyor. Daha da aralanacak. Ö. Tanlak ve A. Yurtaslan'ın itirafları çok büyük kanıttır. Şimdi sıra savcılığın, Aydınlık'ı destekliyorum."

CAMİALTI TERSANESİ CHP'Lİ BİR İŞÇİ:

"MHP faşizmini önleyecek olumlu bir yazı dizisi. Devamlı Milliyet gazetesi okuyucusu olarak Örsan Öymen'in itirafı desteklemesini doğru buluyorum. Bütün basın desteklemelidir."

ESKİ BİR CHP'li:

"Aydınlık'ın MHP'nin içyüzünü ortaya çıkaran itiraf adlı dizisini olumlu buluyorum. Bugüne kadar CHP'liydim, bundan sonra TİKP'liyim."

CHP'Lİ BİR İŞÇİ:

"Aydınlık'ın yayını belgelerle ispatlanmıştır. Buna rağmen hükümet bu konuya gerçekçi bir şekilde eğilmemektedir. Bu yayın Türk milletini uyarmaktadır. Ve bu partiye (MHP) gönül bağlayanlar gerçeği görmeli ve düşünerek doğru yolu bulmalıdırlar."

BİR SENDİKA TEMSİLCİSİ:

"Türk kamuoyunu anarşi hakkında aydınlattığı için olumlu buluyorum. Anarşinin bu yüzleri aydınlatılmamış olsaydı, belki de anarşinin bu yüzü açığa çıkmayacaktı. Aydınlık gazetesinin yayını doğru ise hakikaten tebrik etmeyi doğru buluyorum."

BİR İŞÇİ:

"Bu yayın MHP'nin içyüzünü daha açık bir şekilde sergilemektedir. Ben iki büyük partinin bütün bu belgelere dayanarak niçin MHP'nin üzerine gitmediklerine hâlâ şaşıyorum."

MSP TARAFTARI MUSTAFA YAZICI:

"Bu davayı savunan insanlar Türklük ve İslamlık adına yaptıklarını söylüyorlar. Hiç gık demeden tetiği çekip insan öldürüyorlar. Yani bunların yaptıkları şey, ırkçılık ve yıkıcılıktır. İslamcılığa ve Türklüğe sığmaz. Ben şuna inanıyorum ki tabanı uyandırmalıyız. Gerçekleri onlara göstermeliyiz. Aslında bu insanlar fikri olarak değil zorla ve cebri iş yaptırma yoluna gidiyorlar. İtiraf dizisini olumlu buluyorum. Aydınlık her şeyi halkın ayağına getirdi. Gerçekler daima saklıdır. Bunu Aydınlık gün ışığına çıkardı. Ve inkar edenlere bu durumun doğruluğunu ispat etmiş oldu.

Kuron: «Polonya'da...

(Baştarafı 3. sayfada)

sonra duyuran resmi TASS ajansı, Polonyalı grevcilere ve özellikle de muhalefet önderlerine karşı şiddetli bir kampanya sürdürüyor. Pravda gazetesi dünkü başyazısında, Polonya'daki grevlerin "Göçmenler, sosyalizm aleyhtarı unsurlar, anarşistler, Batı Alman intikamcıları ve Amerikan emperyalistleri tarafından kışkırtıldığını" iddia etti. Özellikle Batı Avrupa basınının Polonya grevlerini desteklemesini de kınayan Sovyet gazetesindeki başyazı. "Aleksey Detrov" imzasıyla yayınlandı. A. Detrov, Sovyetler Birliği Komünist Partisi Siyasi Büro üyelerinin kullandığı takma isim olarak biliniyor.

SİLEZYA'DA GÖRÜŞMELER SÜRÜYOR

Polonya'nın güneyindeki Silezya bölgesinde yaklaşık 50 bin işçinin, Gdansk grevinde kazanılan haklardan yararlanmak amacıyla 29 Ağustosta başlattıkları grev sürüyor.

WALESA SENDİKA BAŞKANI OLDU

Gdansk kenti Merkezi Grev Komitesi sorumlusu işçi önderi Lech Walesa'nın Lenin Tersanesinde kurulan ilk hür sendikanın başkanı seçildiği bildirildi. Walesa, düzenlenen törende yaptığı konuşmada, hür sendikanın faaliyet planlarını anlattı. "8 ay sonra grevimizinmeyvalarını daha iyi bir şekilde göreceğiz" diyen Walesa, iş kanununda yapılan değişiklikle "hür sendikaların" yasal bir kimlik kazanacağını söyledi. Gdansklı işçi önderi, basın üzerindeki sansürün kaldırılması için de bazı yasa değişiklikleri yapılması gerektiğini açıkladı.

Polonya hükümeti grev zaferinden sonra yayınladığı ilk resmi bildiride, "Bütün meselenin "tartışma-karar-işbaşı" üçlemi içinde gerçekleştirildiğini" söyledi.

Batılı gözlemciler ise, Polonya'da resmi sendikalarla hür sendikaların nasıl bir arada yaşayabileceklerini tartışıyor. Fransa Radyosunda konu ile ilgili görüşlerini açıklayan bir uzman, "Kitleye dayanan hür sendikalar Yugoslavya'da da var. Ama Polonya'da şu fark var ki, bu sendikalar tepeden değil, tabandan doğdu."

Patronun öfkesi

(Baştarafı 3. sayfada)

de. Ama olayların kahramanları genellikle devlet ve "Komünist Partisi" başkanı olmazlar. Büyük fabrikatörlerin büyük patronların başına gelir böyle olaylar.

Brejnev'in ruh hali grev sonrası bir patronun ruh halidir. Malını mülkünü yitirme korkusu içindeki burjuvanın ruh halidir. Sömürgelerini kaybetme korkusu içinde yaşayan sömürgecilerin ruh halidir. Polonyalı grevci Brejnev'e böyle bir kabusu layık gördü.

Şimdi Brejnev kara kara düşünürken, "Pravda" Polonya proletaryasının zafer haberlerini tehditler ve sert cümlelerle karartmaya çabalıyor. Ama Brejnev aklınca ince bir siyaset izliyor. Elinden gelse Gierek'i bir kaşık suda boğacak... Ama Batı Avrupa var, 'yumuşama' var, bu nedenle içini tam olarak dökemiyor. Bu konuda da bir kurnazlık yapmış. Kendi diyemediğini "Pravda" gazetesinden ünlü Sovyet yanlısı Gus Hall'a yazdırtmış. Amerikan Komünist Partisinin Başkanı Gus Hall Rus gazetesinde yayınlanan yazısında "Gierek'in eylemciler karşısında gevşek davrandığını ve zaaf gösterdiğini" belirtiyor

Brejnev'in içini kapkara sıkıntılar kapladı. "Nasıl olur da sosyalist bir ülkede devlet sendikasının yanında bir de hür sendika kurulur? Nasıl olur da işçilere grev hakkı verilir? Ya basın üzerindeki 'sosyalist denetimin' kaldırılması? Akıl almaz şeyler bunlar!..."

Böyle konuşuyor Brejnev. Ama korktuklarının hepsi başına geldi. Onun aklının almadığını, Polonya işçisi tarihe yazdı.

Sovyetler Birliği'nin emperyalist bir ülke olduğu konusunda hâlâ kuşkuları olanlar Rus gazetelerinde yer alan tehditlere, şantajlara ne derler acaba? Dünya Polonya işçi sınıfının başarısını alkışlarken Kremlin'in bu tutumunu nasıl değerlendirmeli ki? Yok yok, artık her şey gün gibi açık: Sovyetler Birliği işçi sınıfının en büyük düşmanıdır. Kinini nefretini Jacek Kuran gibi yiğit aydınlara, Lech Walesa gibi sınıf önderlerine kusan Brejnev proletaryanın en azılı düşmanı değildir de nedir?

Adam içkisinden bir yudum daha aldı. Ama hem başı ağrıyordu hem de midesi. Ne yediklerini ne de okuduklarını hazmedebilmişti...

Bursa'da...

(Baştarafı 1. sayfada)

layına karışan Ünal Karakaya, Ali Beycigil ve Bayram Karakaya adlı sanıkların Akçakocalı köyü yakınlarında bir mağarada 3 tabanca ve 2 av tüfeği ile yakalandığını, eşgalleri belirlenen 3 kişinin daha arandığını söylediler.

ETLİK'TE AĞIR YARALI OLARAK BULUNAN GENÇ ÖLDÜ

Ankara'nın Etlik semtinde önceki gece ağır yaralı olarak bulunan Emin Emekli adlı genç kaldırıldığı Gülhane Askeri Tıp Akademisi Hastanesinde kurtarılamayarak öldü

OSMANİYE'DE FAŞİST SALDIRILAR

MHP'liler Adana Osmaniye'de halkı ve devrimcileri sindirmek, ilçede hakimiyet kurmak için saldırılarını yoğunlaştırdılar.

25 Ağustos günü MHP'liler birçok yerde saldırılara giriştiler. Sabah saat 09.45 sıralarında Cevdet Sunay Caddesinde diş doktorluğu yapan ve Osmaniye Spor Yönetim Kurulu üyesi olan Doktor Esat Uslu silahlı saldırıya uğradı. Uslu aldığı kurşun yaraları sonucu olay yerinde öldü. Katil kendisini bekleyen Peugeot marka motorsikletle olay yerinden kaçtı.

Aynı gün saat 22.30 sıralarında Karakoyunlu Mahallesinde Metin Alagöz adlı bir yurttaşa ait ev silahla tarandı. Olay sırasında evde misafir olarak bulunan Mehmet Kuşçu ile Güngör Özkan adlı kişiler aldıkları kurşunlarla ağır yaralandılar. Yaralılardan Mehmet Kuşçu kaldırıldığı hastanede kurtarılamayarak öldü. Aynı mahalledeki ikinci olayda da Avukat Hanifi Kal'ın evi tarandı. Olayda ölen ya da yaralanan olmadı.

KIZILAY'DA BOMBALI PANKARTLAR

Devrimci-Yol adlı gruba mensup olduğu bildirilen bazı kişiler dün saat 18.30 sıralarında Ankara'da Kızılay Meydanının 10 kadar yerine bombalı pankart astılar. Bu arada çeşitli yerlere Ordu Valisi Reşat Akkaya'yı tasvir eden bir çok kukla asıldığı da görüldü.

DENİZLİ'DE BİR ÖĞRENCİ ÖLDÜRÜLDÜ

Denizli'de önceki gece Devlet Mühendislik Mimarlık Akademisi öğrencisi Fikret Demirci, arkadaşı Ali Çetin Temizer ile sokakta yürürken motosikletli iki kişi tarafından açılan ateş sonucu öldü. olayda Ali Çetin adlı öğrenci de ağır yaralandı.

BALÇOVA'DA YARALANAN POLİS MEMURU ÖLDÜ

İzmir Balçova'da bazı saldırganların açtığı ateş sonucu ağır yaralanan polis memuru Fikret Çakır'ın hastanede öldüğü bildirildi.

KARABÜK'TE YARALANAN KİŞİ ÖLDÜ

Zonguldak Karabük'te önceki gün bir kahvenin taranması sırasında ağır yaralanan Zühnü Pehlivan tedavi edilmek üzere hastaneye götürülürken yolda öldü. Yetkililer katillerin kimliklerinin belirlendiğini bildirdiler.

İDİL'DE ÜÇ KİŞİ ÖLDÜRÜLDÜ

Mardin'in İdil ilçesinde dün sabah kimlikleri belirlenemeyen kişilerce bir eve yapılan silahlı baskında İbrahim Uraz ile kardeşi Yusuf Uraz ve teyze oğulları Abdulbaki Yalçın öldüler. İdil Cumhuriyet Savcılığı olaya el koydu.

FATSA'DA BAZI İŞYERLERİ TARANDI, BELEDİYE ZABITA AMİRİ ÖLDÜRÜLDÜ

Ordu'nun Fatsa ilçesinde, aralarında polis karakolu ve cezaevinin de bulunduğu bazı işyerleri ve evler gece kimlikleri belirlenemeyen kişiler tarafından tabancalarla tarandı. Olaylarda ölen ya da yaralanan olmadı.

Bu arada Fatsa'nın Yalıköy kasabasında Belediye Zabıta Amiri Arif Yılmaz'ın gece saat 22.00 sıralarında evine giderken kimliği belirlenemeyen kişiler tarafından öldürüldüğü öğrenildi.

Hakim...

(Baştarafı 1. sayfada)

Bunların ikisinin de Bağbek'in hakimi olduğu mahkemeye düşürülmesi dikkat çekici olan birinci noktadır. Yurtaslan, davaların mahkemelere dağılışı sırasında çeşitli yöntemler kullanıldığını ve ülkücülerin davalarının taraflı hakimlere düşürüldüğünü itirafında belirtmişti.

İkinci nokta dosyalarda meydana getirilen bir karışıklıkla ilgili. Ortada birisi kuvvetli, diğeri zayıf delillere dayanan iki dosya bulunurken, Ankara Valiliğinin kapatma istemi kasıtlı olarak zayıf delillerin yer aldığı dosyaya konuluyor.

Üçüncü nokta, her iki dosyadaki deliller ve istemler hakim Osman Bağbek tarafından bilindiği halde, bunların birleştirilmemesidir. Osman Bağbek, bu iki dosyayı da bildiği halde sadece zayıf delilleri dikkate alıp, bunlara dayanmaya çalışarak Ülkü Ocaklarının kanuna uygun faaliyet gösterdiğini iddia etmiştir.

Dördüncü nokta da, Ülkü Ocaklarıyla ilgili iki dosyanın tarihleri konusunda. Hakim Osman Bağbek, önemli olan dosya kendisine daha önce geldiği halde, daha sonra gelen önemsiz dosyayı öncelikle karara bağlayıp beraat hükmünü vermiştir. Bu da, hem bir geciktirme kastı taşıyor, hem de hakimin suçlular lehinde kamuoyu oluşturma çabasını ortaya koyuyor.

Beşinci nokta, Hakim Osman Bağbek'in Ülkü Ocaklarını korumak için yaptığı geniş bir hukuksal yorumla ilgili. Bağbek, "Amaç dışı faaliyet göstermek" konusundaki 35/1-A maddesinden dernek kapatılamayacağını söylüyor. Oysa bu madde nedeniyle, aynı kanunun 4'üncü ve 64'üncü maddelerine dayanarak pekçok dernek kapatılabilmiştir.

Altıncı nokta, Osman Bağbek'in Anadolu Ajansı kanalıyla yaptığı bir açıklamayla ilgili. Bağbek, Ali Yurtaslan'ın itiraflarına karşı kendisini savunmak için yaptığı açıklamalarda, Yargıtayın Ülkü Ocakları hakkındaki beraat kararını bozmadığını iddia ediyor. Oysa, uzmanlarımızın yaptığı araştırmalar bu iddianın boş olduğunu ortaya koymuştur. Çünkü, Yargıtayın kapatma konusunda bir karar alması zaten mümkün değildi. Konuyla ilgili savcılığın temyiz isteminde Ülkü Ocaklarının kapatılması konusu yer almamıştı.

Yedinci nokta, Osman Bağbek'in savcı tarafından cezalandırılması istenen Ülkü Ocakları Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet Yılmaz Dönderici'yi ortadaki delillere rağmen beraat ettirmiş olmasıdır. Dönderici, Ülkü Ocakları Derneği Yönetim Kurulu Üyesi sıfatıyla Antalya Gazipaşa ilçesi kaymakamı, savcısı, hakimi, jandarma komutanı hakkında rapor yazmış ve bu raporlar derneğin Genel Merkezinde yapılan aramada ele geçmişti. Raporların ne kasıtla yazıldığını, 45 milyon vatandaş gibi çok iyi değerlendiren Yargıtay, bunun anlamını bilmezlikten gelen tek şahıs Osman Bağbek'in beraat kararını bozmuştur.

"Sonuç olarak, Bağbek'in Ali Yurtaslan'ın itirafında belirtildiği gibi MHP yanlısı ve taraflısı olduğu hergün yeni kanıtlarla açığa çıkmaktadır. Bütün bilgiler de, yüksek hakimler kurulunun bilgisine sunulmaktadır.

MHP'nin içyüzü...

(Baştarafı 1. sayfada)

Bizi bu yanlış yoldan kurtaran Aydınlık gazetesi ve Ali Yurtaslan'a minnet borçluyuz.

Not: Bu yazımızı gazetemizde yayınlarsanız MHP'nin iç yüzünü bilmeyen arkadaşlara büyük bir iyilikte bulunmuş olursunuz. Şimdiden teşekkürlerimizi bildiririz. Saygılar.

Doğubeyazıt'tan bir grup MHP'den TİKP'ye geçmiş arkadaşlarınız

Yurtaslan'ın...

(Baştarafı 1. sayfada)

kararlılıkla mücadele ettiği belirtilen yayın sırasında köşe yazarımız Doğan Yurdakul ile yapılan bir röportaj da dinleyenlere sunuldu.

"SILAYA DOĞRU" DA YURTASLAN

İsveç'in başkenti Stockholm ve çevresinde yayın yapan Türkiye Halk Birliği Sılaya Doğru Radyosu da Yurtaslan'ın İtirafına haberlerinde geniş şekilde yer veriyor. Sılaya Doğru, Türkçe olarak yaptığı yayınında gazetemizde çıkan diziyi İsveç'teki Türklere yine dizi olarak sunuyor.

İsveç kamuoyunda genis yankı uyandıran yayın, İsveç'te yaşayan vatandaşlarımız arasında da büyük bir ilgiyle izleniyor.

Haftada 15 dakika yayın yapan İsveç Radyosu dışında, THB "Sılaya Doğru" Radyosu İsveç'te Türkçe yayın yapan tek radyo durumunda.

Çin Halkı...

(Baştarafı 1. sayfada)

her bölgenin temsilcileri daha sonra ABD—Çin ilişkilerini ele aldılar.

Bu konuda yapılan konuşmalarda, temsilciler, Çin'le ABD arasında diplomatik ilişki kurulalı beri, iki ülke arasındaki ilişkilerin memnun edici bir şekilde geliştiğini belirttiler. ABD Cumhuriyetçi Parti Başkan adayı Ronald Reagan'ın eleştirildiği konuşmalarda, bir temsilci şunları söyledi: 'Ne Çin halkı, ne de Amerikan halkı, tarihin çarkını geriye döndürme çabalarını kabul etmeyecektir."

BBC RADYOSUNUN HABERİ

Öte yandan BBC Radyosu, Kongreyle ilgili olarak verdiği haberde, Çin yönetiminin savunma harcamalarını yüzde 13 oranında azaltmayı kararlaştırdığını ileri sürdü. Haberde, bazı bakanların askeri harcamalara bütçeden fazla para ayrıldığı konusunda şikayetlerde bulundukları da söylendi.

Ankara...

(Baştarafı 3. sayfada)

"Diğer taraftan hazırlamakta oldukları toplu direniş hareketini bu olayla birleştirerek başlatmak isteyen bir kısım toplum polis memuru, çeşitli bahanelerle arkadaşlarını toplum zabıtası bahçesine toplayarak eyleme geçmişlerdir.

"Maaş dağıtımı münasebetiyle binaya girenleri de zorlama ile kendi aralarına alarak direnişin çapını büyültebilen elebaşıları, üç saat devam eden ve çeşitli kademelerce yapılan uyarılara rağmen dağılmamakta ve eylemlerini sürdürmekte ısrarlı olmuşlardır. Bilahare alınan etkin önlemler sonucu direniş kırılarak olaysız dağılmaları sağlanmıştır.

Duruma Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığınca el konularak tahkikata başlanılmıştır. Kamuoyuna duyurulur.

TKP'nin...

(Baştarafı 1. sayfada)

ketinde önce işlenen cinayetin failini Karabağlar'da yaralayıp polise teslim ettikten sonra, yine Karabağlar'da İngiltereci bir grubu yaylım ateşine tutarak bir kızı öldürmüş, ikisini de yaralamıştı.

Ancak iki taraf da altta kalmaya niyetli değildi. İngiltere kanadı bu yüzden geçtiğimiz pazartesi günü Kemeraltı'ndaki Temel Dağıtım Şubesini basarak yaylım ateşine uttu. Olayda, Doğu Almancılardan biri ağır iki kişi yarlandı.

Gece de devam eden çatışmalarda Gürçeşme'de İsmail Çakır, Karabağlar semtinde de Recep Acet pusu kurularak silahlı saldırıya uğradı. Ağır yaralanan İsmail Çakır hastanede kurtarılamayarak öldü.

MHP'lilerin...

(Baştarafı 3. sayfada)

Okul çalışanları arasında yeniden huzursuzluğa yol açan sürgün ve yeni atama ile ilgili olarak bir açıklama yapan okuldaki öğretmenler şöyle dediler:

MHP İstanbul teşkilatı, Pertevniyal Lisesi Müdürlüğü yapabilecek bir şahsı bulması için Milli Eğitim Müdürlüğünde memur olarak çalışan Seyit Ateş'i görevlendirdi. Bu şahıs da Bayrampaşa Lisesi Müdür Vekili Kaya Taşçı ile temas kurdu. Bunun üzerine Kaya Taşçı ağustos ayı ortalarında liseye müdür olarak tayin edildi ve Kaya Taşçı 28 Ağustos günü saat 15'te yanında bir bayanla okula gelerek "Ben okulun yeni müdürüyüm, göreve başlamaya geldim" dedi. Okul çalışanları kendilerine böyle bir kararnamenin tebliğ edilmediğini belirterek, Kaya Taşçı'nın göreve başlamasını engellediler. Bunun üzerine Seyit Ateş adlı şahıs okula telefon ederek "Kaya Taşçı yarın Pertevniyal'e gelecek ve Müdür koltuğuna oturacaktır. Eşref İlhan'ın kararnamesi de Fatih Kaymakamlığına postalandı" dedi.

"Acaba İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğünde 28 Müdür Yardımcısı daha önemli işlerle mi meşgul oluyorlar ki, okul müdürünün sürgün kararnamesini Seyit Ateş'e tebliğ ettiriyorlar. Sıkıyönetim Komutanlığının ve Milli Eğitim Müdürünün bu sürgünden haberi var mı? MHP ve yan kuruluşları okul müdürümüzün alınması için Sıkıyönetim yetkililerini nasıl yanılttılar? Pertevniyal çalışanları olarak bunu merak ediyoruz.

Çorum'da parti başkanları, Çorum katliamını değerlendiriyor

(Baştarafı 3. sayfada)

"Açıkça söylüyoruz, eşkiyalar hala temizlenmedi. ÜYD'nin militan güçleri hiç eylem yapmamış gibi caddelerde ellerini kollarını sallayarak dolaşıyorlar."

TİKP Çorum İl Başkanı Mehmet Patlar'da dergide çıkan demecinde şunu belirtiyor:

"Oyunun senaryosu Türkiye'yi bölmek isteyenler tarafından yazılmış, başrolünü MHP oynamış, Moskovacı sahte solcular ise figüranlık yapmıştır. Bölücülüğün her iki mihrakını da dinlediğinizde, bunlar meselenin Alevi-Sünni meselesi olmadığını söylemekte, Alevi-Sünni kardeşliğinden dem vurmaktadır. Ama davranışlarına ve yaptıklarına baktığınızda gördüğünüz tek şey bölücülüktür."

TİP İl Başkanı Hüseyin Birdal ise olayları, başını ABD emperyalizminin çektiği MHP destekli AP azınlık hükümetinin işçi sınıfına ve tüm insanlığa karşı azgın saldırısı olarak değerlendiriyor.

Hükümet Ankara'nın...

(Baştarafı 3. sayfada)

ve onu gizleyerek hiç bir olay engellenemez. Yine Ahmetler Caddesindeki yurtların anarşi kaynağı olduğunu tespit etmeden ve bu kaynağın kökünü kazımadan hiç bir huzur sağlanmayacaktır. Aynı olaylar onbeş gün sonra yine yaşanacaktır. Bu durumda tüm yetkilileri tekrar uyarıyoruz.: Yurtlar aranmalı, suçlular yakalandıktan sonra yurtlar kapatılmalıdır. Ahmetler Caddesindeki bu kaynak kurutulmalı ve MHP'lilerin üzerine gidilmelidir.

"Tüm yurttaşları saldırılara karşı uyanık olmaya olayları serinkanlılıkla değerlendirmeye, teröre ve zorbalığa boyun eğmemeye çağırıyoruz."

Bakanlar Kurulu...

(Baştarafı 3. sayfada)

Hükümetin grev ertelemesini eleştiren Doğualp, "Bu kararlar problemi çözmüyor. Daha da kötüleştiriyor. Şimdi biz kampanyaya girdik. Bu dönemde işçiler kendi istekleriyle işlerini bitirmek için daha fazla çalışıyorlardı. İşverenin ve hükümetin bu tutumları karşısında işçiler çalışmak istemiyorlar. 'Biz eskisi gibi fazla çalışmayacağız, 8 saat çalışacağız' diyorlar. Bu yol işverene yarar değil zarar getirir" dedi.

Şeker-İş Başkanı, greve gitmelerine işverenin daha önce anlaşmaya varılan 22 maddeden geri dönmesinin yol açtığını belirterek "Örneğin yakıt parası ve ikramiyede anlaşmıştık. Biz tanımıyoruz dediler" diye konuştu.

DİĞER ERTELEMELER

Bakanlar Kurulu ayrıca TCDD Genel Müdürlüğünün liman ve iskele işyerlerinde Likat-İş Sendikasınca alınan grev ve işverence alınan lokavt kararı, Denizcilik Bankası Türk Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğü işyerlerinde Likat-İş Sendikasınca alınan grev kararı ile işverence alınan lokavt kararı ve Elazığ Ferro-Krom Tesis Müdürlüğü işyerlerinde, "Türkiye Metal-Çelik, Mühimmat, Makina, Metalden Mamul Eşya, Oto Montaj ve Yardımcı İşçileri Sendikası" tarafından alınan grev kararı uygulamalarının 60 gün daha ertelenmesini kararlaştırdı.

Mersin Yerfiskobirlik'te yolsuzluk ve partizanlık iddialarının işten çıkarılanlar tarafından yayıldığı ileri sürüldü

MERSİN, Yerfiskobirlik Genel Müdürlüğünden, Genel Müdür Selahattin Şener ve Eğitim ve Örgütlenme Şubesinden Halil Ünal, ağustos ortalarında basında ve gazetemizde yer alan, kuruluşlarına ait haberlerle ilgili bir açıklama gönderdiler. Açıklamada, "Yerfiskobirlik aleyhine basında yer alan haberler, görevi ihmalleri sabit görülerek işten atılan ve mahkemeye verilenlerin çirkin iftiraları" olduğu ileri sürüldü.

Osmaniye Kooperatifi için arsa alımı konusunda açıklamada şu hususlar yer alıyor:

"Eski Birlik yönetiminin aynı arsayı zamanında almaması sonucu 3.652.200 liraya alınacak arsa, 5.880.000 liraya alınmış oldu. Eski yönetimin izah edilen tutumu sonucu birlik 2.3 milyon lira zarara uğramış oldu.

"Ayrıca satın alınan arsaya Birlik Yönetim Kurulu Başkanımız S. Yücel Kılıç'ın hissedar olduğu yolundaki iddialar da tamamen gerçek dışıdır. Bu arsa ile Sayın Yücel Kılıç'ın hiç bir ilgisi yoktur."

Personelin sosyal hakları ve kıyım konusunda ise şu açıklama yapılıyor:

"Birlik ve kooperatiflerde çalışan bütün personellerimize kanun, yönetmelik ve toplu iş sözleşmesinden doğan haklarının tamamı zamanında verilmektedir.

"Birliğimiz bünyesinde ve kooperatiflerimizden çıkan elemanlarımız siyasi kanaatlerine bakılarak değil, çalışma durumlarına göre değerlendirilmektedir. Ve yerlerine kalifiye olmayan kimselerin alınması asla sözkonusu değildir.

"Son iş akitleri feshedilenler, Bakanlıkça yaptırılan incelemelerde işlemlerinde suistimal ve görevlerinde ihmali görülenlerdir. Esasen haklarında Bakanlıkça dava da ikame edilmiş bulunmaktadır.

"Daha önce işten çıkarılanlar ise, Bakanlık genelgesine aykırı olarak ve eski yöneticilerce giderayak işe alınmış kişilerdir. Daha sonra işe alınıp da, çalışmadan maaş alan hiç kimse kesinlikle yoktur."

Kooperatif içinde silahla dolaşanlar olduğu şeklindeki iddialara karşı böyle bir olayın olmadığı söyleniyor.

Açıklamada Müfettiş Şükrü Kayalar hakkında da şu görüşe yer veriliyor;

"Sayın Şükrü Kayalar, T.C. Ziraat Bankası Müfettişidir ve Birlik işlemlerini denetlemekle görevlidir. Kendisinin icraya müteallik hiç bir fonksiyonu yoktur. Birliğin sevk ve idaresi Birlik Yönetim Kurulu ve Genel Müdürün uhdesindedir."

Misafirhane konusunda da şöyle deniliyor;

"Diğer Tarım Satış Kooperatifleri Birliklerinin merkezleri haricinde bina sahibi oldukları bir gerçek iken, oldukça geniş bir alana yayılmış bulunan Yerfiskobirliğin merkezinde, Mersin'de bir misafirhanenin bulunmayışı büyük eksiklikti. Bakanlıktan, Irak Kooperatiflerimizden gelen görevlilerimizin kalabilecekleri bir yer edinmemiz mutlak zaruretti. Birliğimiz Yönetim Kurulu Kararı ve Bakanlık onayı ile alınan misafirhane için de kıymet takdir komisyonu kurulmuştur."

T.C
BAKIRKÖY
2.SULH HAKİMLİĞİ

Sayı: 1980/1 Satış

DÜZELTME

Satış memurluğumuzca düzenlenen gayrimenkul satış ilanının 6.8.1980 tarihli makbuzla belirlendiği gibi gazetenizde neşredilmiş ise de, satış ilanından da anlaşılacağı üzere satışın 12.9.1980 günü saat 13.00-13.30 arasında yapılacağı ve bu tarihten 10 gün sonra da 22.9.1980 tarihinde saat 13-13.30 arasında da 2 nci satışın yapılacağı gerekli ise de, gazetenizde 1 nci satış gününün 2.9.1980 olarak neşredildiği anlaşıldığından, bu durumun tavzihi ile tavzihe mütedair ilandan 1 nüshasının gönderilmesinin temini rica olunur. 22.8.1980

1 nci satış günü : 12.9.1980/13-13.30
2 nci satış günü : 22.9.1980/13-13.30

İlan
Kadıköy 2. İcra Memurluğundan

1980/2610

Bir borçtan dolayı satılmasına karar verilen 80.000 lira muhammen kıymetindeki 52 20 18 numaralı telefon intifa hakkı Kadıköy 2. İcra memurluğunun satış mahallinde 11/9/1980 günü saat 13.30-13.45 arası 1. satışı yapılacaktır. O gün mahcuza sürülenpey muhammen kıymetinin %75'ini geçmez veya müşteri çıkmazsa 12/9/1980 günü aynı mahal ve saatte 2. açık artırması yapılarak en çok pey sürene peşin para ile ihale olunacaktır. Dellaliye rusumu ile ihale damga resmi müşteriye ait olup, isteklilerin Kadıköy 2. icra memurluğunun yukarıda numarası yazılı dosyasına müracaatları ilan olunur. 25/8/1980

(Basın:6058-1134)

Muhalefet...

(Baştarafı 1. sayfada)

halefet şerhleri de okundu.

Bu arada Devlet Bakanı Köksal Toptan bir açıklama yaparak "MSP'nin erken seçim istemediği kesin olarak anlaşılmıştır" dedi. Toptan, açıklamasında komisyon başkanının dünkü çalışmayı yarım saat geç açtığını ve raporun yavaş okunmasına göz yumduğunu öne sürerek, MSP Genel Başkanının erken seçim engellemeleri karşısında başkalarını suçlamaya kalkışmasının ciddiyetten uzak olduğunu söyledi.

Devlet Bakanı Köksal Toptan, açıklamasında erken seçimin gecikmesinden Şener Battal'ı sorumlu tuttu. Battal da buna karşılık düzenlediği basın toplantısında elinden geleni yaptığını, "Bitmeyen senfoni" diye adlandırdığı alt komisyon raporundan, buraya üye vermeyen AP'nin sorumlu olduğunu savundu.

TARTIŞMALAR

CHP'li üyeler Devlet Bakanı Köksal Toptan'ın bu tür bir açıklama yapmasına karşı çıktılar. CHP İstanbul Milletvekili Orhan Birgit ve CHP'li Halil Karaborklü birer konuşma yaparak Toptan'ın açıklamasını eleştirdiler. Birgit konuştuğu sırada Devlet Bakanının gülümseyerek dinlemesi CHP'li ve AP'li üyeler arasında karşılıklı tartışmalara yol açtı.

Daha sonra CHP'li dört üye erken seçim olduğu taktirde Senato kısmi seçimlerinin de yapılacağı bu nedenle Senatonun da bu konuda bir komisyon kurarak görüş belirlemesini isteyen bir önerge verdiler. Bu önergede, her iki parti üyeleri arasında tartışmalara neden oldu. Bu arada AP'li Menteşe, "Bugüne kadarki engellemelere tahammül ettik" şeklinde konuştu. Tartışmaların sonunda önerge 9 red oyuna karşılık 10 kabul oyu ile kabul edildi.

CHP GRUBU

Öte yandan dün toplanan CHP Ortak Grubu Uşak Senatörü Ahmet Tahtakılıç'ın "Sosyal ve siyasal, tüm sorunların Parlamento içinde çözümlenmesi, bu aşamada yapılacakların saptanması" konusunda genel görüşme isteyen önergesini gündeme aldı. Daha sonra da Süleyman Genç ve arkadaşlarının önerdiği Atatürk'ün doğumunun 100. yılında CHP'nin yapacağı kutlama çalışmaları üzerine genel görüşme önerisi uyarınca tartışmalara geçildi.

BİRLEŞİM

Millet Meclisinde ad okunarak yapılan oylamada 218 üyenin mevcut olduğu görüldü. Bunun üzerine Millet Meclisi Başkanvekillerinden Memduh Ekşi oturumu saat 16.45'e kadar tatil etti.

Saat 16.45'de başlayan ikinci oturumda da ad okunarak yapılan yoklamada sadece 225 üyenin bulunduğunu tespit eden Memduh Ekşi toplantıyı bugüne bıraktı.

cemal süreya

Gruda'nın "Kuyumcuları"

Yılmaz Gruda sonunda "Kuyumcular"ı yayımladı. On yıldır çeşitli aralıklarla dergilerde izlediğimiz bu çalışmayı kitap haline getirdiği için müthiş sevinçli. Bana imzaladığı nüshanın ilk sayfasına şöyle bir not düşmüş:"Baktım da, zorlu bir iş kotarmışım gibime geliyor."

Çok değişik bir kitap "Kuyumcular." Yılmaz Gruda 17 şairi ele almış (Hilmi Yavuz, İlhan Berk, Tevfik Akdağ, Cemal Süreya, Ömer Faruk Toprak, Turgut Uyar, Ahmed Arif, Ahmet Oktay, Behçet Necatigil, Atilla İlhan, Edip Cansever, Ece Ayhan, Can Yücel, Ülkü Tamer Melih Cevdet, Oktay Rifat, Nazım Hikmet) bunların her biri için bir şiir yazmış, ayrıca her şiir ve ilişkin olduğu şair için günlük tutmuş. Bu yüzden kitabın adını şöyle okumalıyız: "Kuyumcular ve Kuyumcular Günlüğü." Günlükler bir araya gelince araya şiirler serpiştirilmiş tek bir metin oluşuyor. Aslında günlükle şiirleri birbirinden ayrı görmemek gerekir. Ben kendi payıma, onlarda da büyük bir şiir kıvamı buluyorum.

Gruda, üstüne eğildiği şairleri iki yönden ele alıyor. Daha doğrusu biz bu gözle rahatça bakabiliriz. Bir kere her şair kendi şiirlerinin kendine özgü nitelikleriyle (elbet, Gruda'ya göre) ve söz bağlamlarıyla ele alınıyor, bir bakıma o şairin tek şiirde ortaya çıkarılmasına çalışılıyor, ayrıca her şiirde Gruda'nın kendi şiirinin baskın özellikleri var; kendini 17 şair karşısında sınama çabasında Gruda. Eleştiriyor da onları. Yine de şiirlerin ve günlük'ün temelinde tek duygu var: sevgi. Şiirlerde daha çok sevgi, günlük'te ise daha çok Yılmaz Gruda var Rahatça diyebiliriz ki aslında "Kuyumcular"da 17 değil, 18 şair sevgiyle ele alınmıştır. Çünkü günlük'ü de bütünüyle Yılmaz Gruda'nın kendisi için yazdığı bir şiir olarak okuyabiliriz.

Gruda'ya göre Hilmi Yavuz bir "kelam kuyumcusu"dur. Hem felsefe, hem eylem vardır onun şiirinde. İlhan Berk-in yapıtı "katedrale çakılı bir minaredir". Rokokodur İlhan Berk. Yine de hangi boşluklara dadanırsa dadansın "ozan" kalmasını bilmiştir. Tevfik Akdağ da beyin "dehşetli bir silahtır" ve hep öyle kalmıştır. Turgut Uyar "olumlu bir sözcük aktarı".

Ahmed Arif'e ayrı bir saygısı var. Onun için yazdığı şiirin salt övgü olduğunu biliyor ve bundan hiç yüksünmüyor.

Behçet Necatigil'de "çeyrek sesler" buluyor.

Atilla İlhan için de şöyle diyor: "Ve elektriği etinde duyan"

Edip Cansever'in şiirini bir "prospektüs"ü söker gibi okuyor. Edip Cansever kuşkusuz bir kuyumcu. Ama ne yontuyor? "Buldum! Su kuyumcusu".

Ece Ayhan'ın sesi nedir? Tek sözcükle "us". Ayrıca sesi "su"dur Ece Ayhan'ın.

Can Yücel kuyumcu olarak denizi yontmaktadır.

Yılmaz Gruda'ya göre Ülkü Tamer çocuklar için yazmaktadır. Bunun için de ona "Ülkü Amca" dense yeridir.

Melih Cevdet "aklın kuyumcusu"dur

Şiirin hasını döken Oktay Rifat'ın boynunda bir vebal de var; "Perçemli Sokak".

Gruda, Nazım Hikmet karşısında kendi güçsüzlüğünü öne sürerek özür diliyor. Bunun için de en sona bırakmış onu. Bütün günlük boyunca düşünmüş Sonunda çıkmış Nazım Hikmet şiiri ortaya. Çıkmış ya, bu şiirde de aynı saygı aynı çekingenliği içinde Yılmaz Gruda. Sanırım, ilerde bir Nazım şiiri daha yazacaktır.

"Kuyumcular" öyle bir kerede okunup hesabı görülecek bir kitap değil. Biliyorum sık sık bakacağım ona. Ama bir noktayı burada hemen vurgulamalıyım. Gruda büyük saygı duyduğu ustaların şiirlerini irdelemekten kaçınmış. Saygı bir çeşit dogma onda. Buna karşılık öbür şairler için yazdığı şiirler daha çok şey getiriyor. Elbet bütün şairleri (yani on yedisini de) seviyor. Ama asıl usta belledikleri için yazdığı şiirlerde onların temel noktalarını ortaya koymak yerine, o ustaların kılıklarına bürünüp yazmayı yeğ tutuyor. Oysa asıl onlar için neler söylenebilirdi! Hele kitabın adı "Kuyumcular"sa ve Gruda'nın söz hazinesi söz konusuysa...

---

420. Ölüm yıldönümünde

PİR SULTAN ABDAL ve Aşık Geleneğimiz

MUSA AKAR (Etnolog)

4

PİR SULTAN GELENEĞİNDE OLGULARA YAKLAŞIM YÖNTEMİ DİYALEKTİKTİR

Halk edebiyatımızda insan bilgisinin gelişimi konusunda en tutarlı bakış açısı Pir Sultan geleneğindedir. Pir Sultan'da, gerçek bilgiye ulaşmanın iki yolu vardır.

1— Gerçeği elinde tutan bir örgütle birleşmek, yani "Bir kapıya kul olmak."

2— Her fikre, her düşünceye değer vermek. Başkalarından öğrenmeyi bilmek. "Alem çiçek, arı ben olsam" diyen Pir Sultan; "Bin çiçekten bir kovana bal işler" derken de gerçek bilgiye ulaşmak için başkalarından öğrenmeye açık olan insanın tutumunu tanımlamaktadır.

Bu geleneği şekillendiren tarihsel ve siyasal olgular; geleneği yaşatan ve geliştiren toplumda örgüt bilincini de geliştirmiştir. Pur Sultan siyasi bir önder olarak, çevresinde topladığı ve mücadeleye atılmalarını istediği insanları bir safa dizmeye önem vermiştir. Çünkü, düşmana karşı kesin zafer kazanmak ancak "bir kapıya kapılanıp";o kapıda "eksikliğini gideren" insanların sıkı birliği ile gerçekleşir. Pir Sultan'a göre zorluklar ancak bir mürşidin rehberliğiyle altedilir.

Mürşütsüz rehbersiz yollar açılmaz
Mürşüt eteğinde elin var mı."

Bir davaya baş koymuş insanların oluşturduğu politik güç; düşman karşısında bozguna uğramamak için, öncelikle örgütlenmelidir. Bu örgütün bir kurmayı olmalı ve kurmay toplumun kurtuluşu için gerçeğe uygun karar ve direktiflerle düşman barikatlarını dağıtmalıdır. Bu niçin gereklidir? Çünkü bireyi şekillendiren,onu yeni baştan kalıba döken kollektifin kendisidir. Örgütle birleşmeyen insan, kendi başına deryadan dışta kalmış balıktır. Gerçekle birleşebilmek için "derya içeri" olmak gerekir.

"Gene gerçeklerden açtık kapuyu
Bir pir önünde kıldık tapuyu
Arı birlik ile yapar yapıyı
Birlik ile bitmeyenden bal olmaz "

diyen ozanın da anlatmak istediği budur.

Birleşen halkın gücü yenilmeyen tek güçtür. İkiliğin başladığı yerde güzel olan ne varsa yara alır. Sonunda iyi olan kötüye dönüşür.

Pir Sultan geleneğinde; yığınlara önderlik eden böyle bir örgüt tek tek insanları geliştiren ve onların özlerinde varolan eksiklikleri giderip; gerçek birer bilge haline gelmelerini sağlayacak en değerli okuldur.

"Gerçek aşık menzilinde durursa
Çırağ gibi yanıp yağı erirse
Eksikliğin kendi özünde görürse
O da erdir gerçek erden sayılır."

Yukarıdaki dörtlükten de anlaşılacağı gibi; örgütle birleşmenin en temel ilkesi, insanın kendi menzilini ya da seviyesini bilmesidir. Kendini bilen insanda, gerçekle birleşmek istek ve arzusu da olacaktır. Çünkü, kendini bilen insan, öğrenmeye açık insandır.

Pir Sultan Abdal geleneğinde, örgüt içinde ikiyüzlülük, yalan ve komploculuk, bağışlanmayacak hatalardır. Böyle insanlar "gönlünde karası olan insanlardır". Onların bu kapıdan girmeleri tehlikelidir. Çünkü, o kapıdan giren ve kollektifle birleşen insan; özünü ortaya koyup, başkalarına öğretebilmek için başkalarından öğrenme ihtiyacı duyan insandır. Örgütle birleşen insan zaaflarının başkaları tarafından ortaya konmasından sevinç duyar. Pir Sultan'ın şu mısraları da bu olguyu dile getirir:

"Muhabbet eyleyip candan sevişmiştik
Muhabbeti küfür sayan gelmesin."

Pir Sultan geleneğinde, mücadelenin yalnız mutluluğuna ortak olan, kavganın getireceği acı ve ıstırapları paylaşmaya yanaşmayan insan "gerçek erden sayılmaz". Çünkü bu mücadelede yer alan insanın, kollektifin dışında kendisine bir hayat kurması bağışlanmaz bir hatadır.

"Safasına cefasına dayandım
Bu cefaya dayanmayan gelmesin
Rengine hem boyasına boyandım
Bu boyaya boyanmayan gelmesin "

diyen Pir Sultan'a göre; örgüt, insanı eskinin olumsuzluklarından koparır. Onun iyi ve kötü yönlerini tahlil eder, kötü yönlerini ortadan kaldırıp iyi olan yönünü, kollektifin içinde olgunlaştırarak halkın mücadelesinde bir önder haline getirir. Bakın Pir Sultan kendisini yeni baştan şekillendiren örgütünü nasıl anlatıyor:

"Aşk harmanında savruldum
Hem elendim hem yoğruldum
Kazana girdim kavruldum
Meydana yenmeğe geldim."

İkinci olarak, bu gelenekte insanın gerçeğe ulaşmasında izlenecek yollardan birisi de başkalarından öğrenmektir. Çünkü sıradan insanlar, hayatın olgularıyla yüzyüze olan emekçiler, ister istemez gerçeğin sözcüleridirler. Onlar gerçeği ifade eden her söze değer verirler. Bu nedenle o insanlarla birleşmek, onlardan öğrenmek isteyen insan; Gerçeğe saygılı olmak zorundadır. Pir Sultan'da gerçeğe olan saygı şöyle dile gelir:

"Hü deyelim gerçeklerin demine
Gerçeklerin demi nurdan sayılır."

Pir Sultan insanın gerçeğe olan ihtiyacını böyle ifade ediyor. Bu neden gereklidir? Her şeyden önce gerçeğe varmanın yolu olgulardan harekettir. Olguların ayrıntılarıyla tahlil edilmesidir. Bir olguyu şekillendiren yığınla etken vardır. Bu etkenlerin hiç biri gözardı edilmemelidir. Olguyu şekillendiren etkenlerin ayrıntılı tahliliyle ortaya çıkan durum, olgu karşısında alınacak gerçek tutumu ifade eder. Bu izlenecek olan yoldur. Bunu en iyi kim yapıyorsa, yani gerçeği her zaman en iyi kim yakalıyorsa, o insan, değer verilmesi gereken insandır. Bu insanlardan başka insanlar önderlik bekler. Her "müşkülün" onlar tarafından çözülmesini ister. Bakın bunu Pir Sultan nasıl tanımlıyor.

"Kılı kırk pâre derler
Birini yol tutup giderler
Bile n'ihtibar ederler
Hal içinden hal isterler."

Başkalarından öğrenmeye açık olan insan zamanla bilgeleşecektir. İnsanlığın bilgi hazinesindeki değerleri kendi yetenekleriyle de birleştirerek "Hal içinden hal eyler" duruma getirecektir. Bilge insanlar "Bin çiçekten derlediği balı" gerektiğinde insanlığın hizmetine sunacaktır. Çünkü onun "bal verir" duruma gelmesi bir zamanlar kendisini "yaylatan" o çiçekler sayesindedir. Bu nedenle, onun "müşkülü hal edip söylemesini" istemeleri kadar doğal bir şey olamaz. İnsanın insan olmasının temeli, doğanın ve toplumun sırlarına vakıf olmadaki yetenekleridir. Evrenin en bilge yaratığı olmasına rağmen gene de bilgiye hasrettir:

"Balık deryaya hasret
Çarhı dönen göl içinde"

diyen Pir Sultan da bunu anlatmak istiyor.

Yukarda da değindiğimiz gibi hayvanlar aleminde değişen ve değiştirmesini bilen tek yaratık insandır. İnsan gücü gerektiğinde doğadaki bütün güçlere hükmetme bilgi ve becerisine sahiptir. Her "iki cihan"da insan üzerine kurulmuştur. İnsan olmasaydı ne bu dünya, ne de "öteki dünya" olmayacaktı.

"Çok keramet var insanda
O cihanda bu cihanda "

diye tanımlar Pir Sultan bu gerçeği.

BİTTİ

TRT Muhabirleri Derneği fotoğraf yarışması açtı

1978'de kurulan ve geçtiğimiz mayıs ayından beri aylık mesleki gazeteleri "İkinci Kanal"ı yayınlayan TRT Muhabirleri Derneği yeni bir etkinlik olarak fotoğraf yarışması açtığını bildirdi.

Türkiye'deki fotoğraf sanatına katkıda bulunmak amacıyla açılan yarışma siyah-beyaz fotoğraflar arasında yapılacak. Derneğin yönetim kurulu üyeleri dışında amatör, profesyonel tüm fotoğrafçılara açık olan yarışmanın seçici kurulu şu adlardan oluşuyor: Mustafa Türkyılmaz, Barış Manço, Fatih Sarıbaş, Göker Müftüoğlu, Fatih Orbay, Sökmen Baykara ve Nur Üstüner.

Yarışmada derece alan fotoğrafların sahiplerine derneğin ve Ziraat Bankasının çeşitli ödüller vereceği belirtiliyor. Yarışmacılar derneğin "İkinci Kanal" adlı dergisinin çıktığı (Şinasi sok. Agah Efendi çkz. 8/5 Ulus-Ankara) adresinden daha geniş bilgi alabilecekler.

Grafikerler Meslek Kuruluşu, grafikerleri tanıtan bir el kitabı hazırlıyor

Grafikerler Meslek Kuruluşu, grafik alanına emek koyan kişi ve kuruluşların tanıtımını ve aralarında çağdaş anlayışla bir bilgi iletişimi kurulabilmesini sağlamak amacıyla bir el kitabı hazırlıyor.

İki bölümde toplandığı bildirilen kitabın ilk bölümünde GMK üyesi grafikerler, biyografileri ve yapıtlarından örneklerle tanıtılıyor. İkinci bölümde ise grafik üretim alanında çalışan kuruluşlar yer alıyor.

Grafikerler Meslek Kuruluşu, kitabın her yıl gerekli ekleme ve değişikliklerle yeniden basılacağını ve grafikle ilgili tüm kişi ve kuruluşlara, reklam firmalarına ve büyük firmaların reklam müdürlüklerine gönderileceğini duyurdu.

SPOR

Bölge Müdürü Yusuf Şehirli vadetti

«Bağlarbaşı Spor Salonunun genişletilmesi için elimden geleni yapacağım»

Fotoğrafta Bağlarbaşı Spor Salonunun genişletilmesi için elinden geleni yapacağını söyleyen İstanbul Bölge Müdürü Yusuf Şehirli görülüyor. (Aydınlık)

Avrupa Şampiyon Kulüpler maçı oynayacak nizami ölçülere uygun saha bulamayan Beşiktaşlı hentbolcüler Bağlarbaşı Spor Salonunun büyütülmesini istemişlerdi.

İSTANBUL(ÖZEL)

İstanbul Bölge Müdürü Yusuf Şehirli, Beşiktaş hentbol takımının Bağlarbaşı Spor Salonunun genişletilerek şampiyon kulüpler maçı oynanabilir hale getirilmesi yolundaki isteklerini olumlu karşıladığını belirterek,

"Bağlarbaşı salonunun genişletilmesi için elimden geleni yapacağım" dedi.

Ölçüleri nizami hentbol sahası ölçülerine uymayan Bağlarbaşı salonundaki tribünlerin ön sıralarının kaldırılarak şampiyon kulüpler maçı oynama imkanının sağlanabileceğini belirten bölge müdürü Yusuf Şehirli bu konu ile ilgili olarak teknik elemanları ile görüşeceğini söyledi.

Öte yandan şampiyon kulüplerde oynayacak olan Beşiktaş hentbol takımının yöneticisi Firuz Drahşan da salonun genişletilmesi işleminin kendileri için çok önemli olduğunu belirterek,

"İlk kez şampiyon kulüpler maçı oynayacağız Hazırlıklarımızı buna göre yapıyoruz. Bölge Müdürünün de yardımları ile salon genişletilirse gelecek yılın sıkıntısı da biraz olsun azaltılmış olur" dedi.

Bağlarbaşı salonunda kupa galipleri maçı oynayacak olan İTÜ hentbol takımının yöneticisi Bedri Tellikurşun da:

"Eğer Bölge Müdürlüğünün elinde bu sorunu giderecek teknik eleman yoksa, çıkartacakları 40-50 bin liralık bir ödenekle bu işin yapılmasını biz üstlenebiliriz" şeklinde konuştu.

Hentbol Bölge Tertip Komitesi seçimi yapıldı

İSTANBUL

İstanbul Hentbol Bölge Tertip Komitesi seçimi geçtiğimiz hafta Bölge Müdürlüğü konferans salonunda yapıldı ve eski komitede görev alan Bedri Tellikurşun ile Firuz Drahşan yeniden tertip komitesi üyeliklerine seçildiler Tertip komitesi yedek üyeliklerine ise Reşat Aktaş ile Abdullah Ercanlı seçildi.

Beşiktaş Trabzonlulaşıyor

AKIN ORTAÇ

Beşiktaş kabuk değiştiriyor. Yıllardır vasat oyuncularla idare eden, milyonlarca taraftarını hayal kırıklığına uğratan üç büyüklerden biri olan Beşiktaş artık Trabzonlulaşmaya başladı.

Türkiye'deki futbol tekellerini elinde bulunduran İstanbul'un üç takımı fırsatçı futbol ticareti yaparak taraftarlarına at gözlüğü taktırıyor. Bunlardan biri de Beşiktaş, Trabzonspor'un belirli futbolcularını alarak taraftarlarına şampiyonluk vaad eden belirli takımların içine giren siyah beyazlı takım kasalarını doldurmanın bir başka yolunu buluyor böylelikle. Geçen sezonların en iyi futbol oynayan oyuncularını alarak kılık değiştiren Beşiktaş bu sezon "ben de varım" diyor taraftarlarına. Transfer edilen futbolcular da gazetelere açıklamalarda bulunarak şampiyon olacaklarını durmadan söylüyor. Bunlardan biri Serdar, şöyle konuşuyor:

"Mehmet Ekşi, Mustafa, Necdet ve ben kilit adamız. Ve biz bu takımda olduktan sonra bizi kimse tutamaz." .

Trabzonspor'dan dört kilit futbolcuyu alan Beşiktaş'ın gün geçtikçe Trabzonlulaşması bakalım kendisine neler getirecek doldurulan kasalarından başka.

SEDAT ÜRETEN

Görülmeye değerdi

Görülmeye değerdi İnönü Stadının hem içi hem de dışı. 100 binlik stad vaadleri ile spor severleri uyutanların da görmelerini isterdik.

Fenerbahçe-Zonguldakspor maçını izlemek için stada dolan 40 bin kişi kadar da dışarda vardı ki ceplerinde bilet parası ile stad gişelerinin önüne kadar gelmelerine rağmen maçı radyodan izlemekle yetindiler. Ve sonra bütün bir tatil gününü maçı izlemek uğruna Dolmabahçe'ye bağlamış olmanın üzüntüsü ile döndüler evlerine. Biraz üzgün, biraz kırgın.

-Hadi canım, bunların stad falan büyüteceği yok. Bizle dalga geçiyorlar dercesine.

* * *

Daha geçen hafta yazdık bu sütunlarda. Hem de beklenen olayları önlemek için ne gibi tedbirler alınması gerektiğini belirterek.

Bu hafta da Giresunsporlular ancak güvenlik kuvvetlerinin yardımı ile çıkabildiler Sivas ili sınırları dışına. Bazı hatalar nedeni ile Beşiktaş-Mersin İdmanyurdu maçı da olaylara gebeydi. Mersin'in sahayı terk etmesini gönül istemezdi ama belki de bu gönlümüzün pek istemediği tavır sayesinde İnönü Stadında olaylar atlatılmış oldu.

Ama bununla bitecek mi? Başka olayların çıkmaması nı dilemekle mi yetineceğiz? Görevimiz gereği izliyoruz. Ama ya yetkililer? Onlar da mı izleyecekler bizim gibi?

2 yıl önce törenle hizmete girdi ama

Fotoğrafta 2 yıl önce törenle hizmete girmesine rağmen proje aksaklıkları giderilemeyen Kahramanmaraş Kapalı Yüzme Havuzu görülüyor. (GHA)

Kahramanmaraş Yüzme Havuzu proje hataları yüzünden açılamıyor

KAHRAMANMARAŞ (GHA)

2 yıl önce muhteşem bir törenle hizmete giren Kahramanmaraş Kapalı Yüzme Havuzu proje hatalı yüzünden sporculara açılamıyor. Yetkililer kapalı havuzun uluslararası standartlara göre küçük yapıldığını, havuz zemininin su sızdırdığını ve sıcak su tesisatının bulunmadığını söylediler. 2 yıl önce hizmete girmesine rağmen proje aksaklıkları giderilemediğinden Kahramanmaraş Kapalı Yüzme Havuzunda bugüne dek hiç bir yüzme müsabakası düzenlenemedi.

Yararlı bir girişim

Dünya Körler Spor Birliği kuruluyor

ANKARA

Sakatlar Yılı dolayısıyla "Dünya Körler Spor Birliği" adıyla yeni bir dernek kurulacağı ve bu alandaki çalışmaları yürütmek amacıyla bir hazırlık komitesi oluşturulduğu öğrenildi.

Dünya Körler Spor Birliği görmeyen sporcular arasında yarışmalar düzenleyecek ve yetenekli sporculara çeşitli imkanlar sağlayacak. Dernek aynı zamanda kör sporcular arasındaki bilgi alış verişini de geliştirerek uluslararası seminerler düzenleyecek

Yeni kurulacak Dünya Körler Spor Birliği hazırlık komitesine Uluslararası Körler Federasyonu, Görme Özürlüleri, Körler Konseyi gibi uluslararası kuruluşlar katılacak. Derneğin ilk genel kurulu 22-24 Nisan 1981 tarihleri arasında Paris'te yapılacak ve derneğe ulusal nitelikteki körler derneklerinin yanı sıra körler okulları da katılabilecek.

Baraj

Şampiyonluğu kovalıyan Trabzonsporlular 2-1 lik galibiyetle Rizespor engelini aşmış.

—Bir de şu "olaylar barajı"nı aşabilsek...

Aydınlık

Kurucusu ŞEFİK HÜSNÜ
Kuruluş yılı 1921

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

1 Eylül 1939'da Polonya'ya saldıran Naziler, Varşova'yı işgal ettiler. Bu sırada sayısız Polonya'lı katledildi. Ama Hitler'e karşı ilk direniş de Polonya'da başladı.

Hitler direnmeyi savunan Fransız Dışişleri Bakanı Louis Barthou'yu 1934 yılında suikastle öldürttü. Barthou'nun ölümü bir dönüm noktası oldu. Almanya'ya karşı boyun eğme hakim hale geldi. Bu ise savaş hazırlıklarını tamamlamak çabasında olan Hitler'e yaradı. Onun istediği de buydu...

Bugün geriye dönüp baktığımızda savaş patlak verene kadar barıştan yana Batılıların "yatıştırmacı" politikalarının savaşı geciktirmek bir yana yakınlaştırdığını görüyoruz

Hazırlayan: Öktem Kalaycıoğlu

ADIM ADIM 2. DÜNYA SAVAŞINA NASIL GELİNDİ 2

Hitler'in saldırılarına karşı iki yol vardı: Direnmek veya boyun eğmek

HİTLER faşizmin dünya egemenliği amacını daha 1923 yılında kaleme aldığı Mein Kampf (Kavgam) adlı kitabında ortaya koymuştu. İktidara gelmeden önce yaptığı sayısız konuşmada da Almanya'yı Versay zincirlerinden kurtaracağını, Almanya için bir "hayat sahası" kuracağını söyleyip durmuştu. Bu emperyalist anlayışın Almanya'da iktidara gelmesi şüphesiz tepkilere neden oldu.

HİTLER'E KARŞI İLK TEPKİLER

BİR kaç yıldır etkinliğini yitirmiş olan Küçük Antant'a üye ülkeler Çekoslovakya, Yugoslavya ve Romanya'nın Dışişleri Bakanları 1933 yılında biraraya gelerek diplomatik alanda işbirliği ve koordinasyon sağlamanın yollarını görüştüler. Daha sonra Hitler'le Roma-Berlin Mihverini kuracak olan Mussolini bile bu sıralarda Hitler'e karşı tavır aldı. 1933 yılında onun girişimiyle İngiltere- Fransa- İtalya- Almanya arasında Dört Devlet Paktı imzalandı. Buna göre Versay Antlaşması oybirliği ile kararlaştırılmadıkça değiştirilemeyecekti. Ama Hitler bildiğini okumaya başlamıştı bile. Ekim 1939'da Milletler Cemiyeti çerçevesinde yürütülen Silahsızlanma Konferansından çekildiğini açıkladı.

Gelişmeler Balkan ülkelerini de birleşmeye itti. İtalyan tehdidinin önemli rol oynadığı yakınlaşma sonucu, Türkiye, Yunanistan, Romanya ve Yugoslavya arasında 1934 yılında Balkan Paktı imzalandı.

SOVYETLER BİRLİĞİ BATI YAKINLAŞMASI

SOVYET yöneticileri faşizmin ortaya çıkardığı emperyalist kamp içindeki bölünmeyi tespit ettiler. Bu durumda bütün emperyalistler aynı kefeye konamazdı. Dolayısıyla yavaş yavaş şekillenmeye başlayan Alman-İtalyan-Japon savaş kampıyla barıştan yana olan İngiltere, Fransa ve ABD arasında giderek berraklaşan bir ayırım yapmaya başladılar. Diğer taraftan nesnel durum barıştan yana olan güçleri de Sovyetlerin yanına itiyordu.

O zamana kadar inatla Sovyet devrimini tanımazlıktan gelen ABD ile Sovyetler Birliği arasında 1933 Kasımında diplomatik ilişki kuruldu. Böylece ABD bugün sosyal-emperyalist tehdidin iyice arttığı şartlarda devrimden 30 yıl sonra Çin Halk Cumhuriyetini tanıması gibi, Nazi tehdidinin belirdiği şartlarda Sovyet devriminden 16 yıl sonra SSCB ile diplomatik ilişki kuruyordu.

Diğer bir önemli gelişme, Sovyetler Birliği'nin Milletler Cemiyetine katılması oldu. Milletler Cemiyeti Birinci Dünya Savaşından sonra galip emperyalistler tarafından kurulmuştu. Geçen on küsur yıl boyunca özellikle İngiliz- Fransız emperyalizminin dünya egemenliğinin devamını ve tescili için bir araç vazifesi görmüş, bu niteliği dolayısıyla da dünya devrimci hareketi tarafından eleştirilmiş, teşhir edilmişti. Ama şimdi 1930'ların başından beri uluslararası durumda önemli değişikliklerin meydana gelmeye başladığı şartlarda Milletler Cemiyetine hâlâ aynı gözle bakılabilir miydi? Böyle olmadığını New York Times gazetesinden Duranty ile yaptığı görüşmede Stalin şöyle açıklıyordu:

"Duranty - Milletler Cemiyetine karşı tavrınız her zaman olumsuz mudur?

"Stalin - Hayır, her zaman değil ve her şart altında değil. Belki bakış açımızı tam anlayamıyorsunuz. Almanya ve Japonya'nın Milletler Cemiyetinden ayrılmalarına rağmen - veya belki de tam da bu nedenle - Cemiyet bir dereceye kadar anlaşmazlıkların patlak vermesini geciktirecek veya durduracak bir fren rolü oynayabilir. Eğer böyle olursa, eğer Cemiyet savaşı geciktirecek bir engel, hatta küçücük bir engel haline gelirken, barışı bir parça daha uzatacak bir rol oynarsa o zaman Cemiyete karşı olmayız. Gelişmeler bu şekilde olursa, büyük zaaflarına rağmen Cemiyeti desteklememiz imkansız değildir."(1)

Bu konuşmadan dokuz ay sonra Sovyetler Birliği Milletler Cemiyetine katıldı.

SOVYET – FRANSIZ İTTİFAKI

1930'lar dünyasında en geniş sömürge ve nüfuz alanlarına sahip ülkeler İngiltere ve Fransa'ydı. Ama dünya halklarına en büyük tehdidi bunlar yöneltmiyorlardı. Çünkü bu "ihtiyar" emperyalistler mevcut durumun korunmasından yanayken, dünyayı bir savaşla yeniden emperyalist paylaşım konusu yapmak isteyen Hitler Almanyasıydı. Bu durum İngiltere ve Fransa'yı barış güçleri içine dahil ediyordu.

Sovyetler Birliği'nin barış siyaseti işte bu zemin üzerinde ilk meyvasını verdi. 1935 Mayısında Sovyet-Fransız karşılıklı yardım anlaşması imzalandı. Buna göre taraflar saldırıya uğrayan diğer tarafa derhal yardım etme yükümlülüğüne giriyorlardı. Aynı tür bir anlaşma Sovyetler Birliği ile Çekoslovakya arasında da imzalandı.

İkinci Dünya Savaşında faşist kampın iki ünlü adı; Mussolini ve Hitler. İkisinin de akıbeti aynı oldu. Mussolini başlangıçta Hitler'e muhalefet ediyordu. Ancak Avrupa'da "yatıştırmacılık" hakim olup da Hitler ipleri eline geçirince Mussolini'yi de yanına çekiyorurdu.

TESLİMİYET SALDIRGANI GÜÇLENDİRİR

FAŞİST kampın tırmanan saldırıları karşısında iki tür siyaset izlenebilirdi: direnmek veya boyun eğmek. Bugün geriye dönüp baktığımızda savaş patlak verene kadar barış yanlısı Batılı büyük devletlerin "yatıştırmacı" bir tutum aldıklarını görüyoruz. Saldırgana üst üste tavizler vermek demek olan bu politika, acaba savaşı önlemiş veya geciktirmiş midir?

Saldırganların hangi politikaya karşı büyük bir öfke duyduklarına bakmak da onlara darbe vuranın hangi tutum olduğunu ortaya koymaktadır. Naziler kendilerine karşı teslimiyeti savunanlarla direnmeyi savunanlar arasında ayırım yapıyorlardı. O kadar ki; saldırgana karşı kollektif güvenlik, Sovyetler Birliği ile ittifak gibi politikalar savunan Fransız Dışişleri Bakanı Louis Barthou'yu 1934 yılında düzenledikleri bir suikastla katlettiler. Barthou'nun ölümü, Avrupa diplomasisinde bir dönüm noktası sayılabilir. Çünkü bu tarihten sonra Almanya'ya karşı boyun eğme hakim hale gelmeye başladı. Ve bu durum saldırganları gözle görülür bir şekilde güçlendirdi.

Nitekim dünya hızla yeni bir savaşa doğru sürüklendi: 1935 Martında Hitler zorunlu askerlik sistemini geri getirdiğini açıkladı. Ekim 1935'de Mussolini'nin orduları Etyopya'nın işgaline başladılar. Mart 1936'da Hitler Versay Antlaşmasına göre askerden arındırılmış olan Ren bölgesine 35 bin kişilik bir kuvvet soktu. 1936'da İtalya ve Almanya Roma-Berlin Mihverini oluşturduklarını açıkladılar. Bir yıl sonra Japonya da Mihvere katıldı. Almanya ve İtalya İspanya iç savaşında faşist Franko ordusuna yoğun bir şekilde yardım ettiler. Japonya 1937'de Çin'e ikinci kez saldırdı. Mart 1938'de Almanya Avusturya'yı ilhak etti. 1939 Martında ise Çekoslovakya'nın bütününü ve Litvanya'nın Memel şehrini işgal etti.

1. J. Degras, Soviet Documents on Foreign Polic, Oxford, 1953, s.45.

YARIN: "YATIŞTIRMACILIK" HİTLER'İN İPLERİ ELİNE GEÇİRMESİNE YOLAÇTI

ANADOLU BASININthe BÜYÜK TAARUZU

Hazırlayan: ZEKİ SARUHAN

9 Eylül: İzmir'e kavuşma ve sonrası

10 Eylül—Meclisin önü inliyordu «YAŞASIN TÜRKİYE»

● Henüz padişahın ve işgal kuvvetlerinin bulunduğu İstanbul'da bile 100 binlerce insan, 4 gün şenlik yaptı

8 Eylül: «Yunan ve Bulgar devrimcileri de Türkiye'yi tutuyor»

BUGÜNKÜ Babalık'ın başyazısı İstiklal Marşı'nın şu dizesini başlık yapmıştı: "Hakkıdır hakka tapan milletimin istiklal!.."

Hakimiyeti Milliye'de H.S. imzalı başyazı "Bursa'ya Doğru" diyordu. Şöyle bir haberde vardı gazetede "Başkumandan Hindistan'dan gelen yüz bin lirayı felakete uğrayan köylülerimize tahsis etmiştir. "Başka bir haber, şanlı sancağımızı Bursa ve İzmir'e ilk dikecek olanlara 500'er lira verileceğini duyuruyordu.

Bugün, Türkiye'nin Roma elçiliği binasında zaferi kutlamak için toplanan Müslümanlar, İstiklal Marşını ayakta ve sevinç gözyaşları içinde dinlemişler, bütün Müslümanlar adına Türk ordusunun zaferi için dua edilmişti. Hakimiyeti Milliye'de dünkü Meclis görüşmeleri de özetlenmişti. Roma temsilcisi Celalettin Arif Hint Hilafet Komitesinin Afyon'un kurtarılışından dolayı tebrikini göndermişti Ankara'ya. Bunun Meclis'te okunması üzerine Başbakan Rauf Bey, şöyle demişti: "Hindistan'daki din kardeşlerimiz bizim üzüntü ve sevinçlerimizi adım adım izliyorlar. Bize felaketli günlerde manevi en büyük hizmeti gösterdiler." Bursa Mebusu Muhittin Baha, "Kurtardığımız yerlere gittiğimizde harap kulübelerden, aç, susuz yurttaşlarımızdan başka bir şey bulamıyoruz" demiş. Bir başka mebus ise Yunanlılara misilleme yapılmasını önermişti. Bu misilleme önerisine itibar eden olmamıştı. Çünkü bu davada Türkiye haklı idi ve en haklı olduğu bir anda bunu lekeliyecek bir davranış içine giremezdi. Nitekim yarın İzmir'e girildiğinde de azınlıklara çok iyi davranılacak, İngiliz raporları da bunu doğrulayacaktır. Dün Meclis, Yunan zulümlerini acilen protesto etme görevini Başkanlığa vermişti.

Mehmet Akif'in başyazarı olduğu haftalık Sebilürraşat Dergisi de bugünkü sayısında "İslamın Büyük Zaferi" diyordu. 'Dünkü ve bugünkü İslam alemi'ni karşılaştırıyordu.

İtilaf devletlerinin baskısı altında özgürlüğe susamış Bulgar yurtseverleri de Türkiye'yi tutuyordu bu savaşta. Rabotniçeski Vestnik gazetesi, "Yunan burjuvazisi, maceracı, kanlı siyasetlerinin tohumlarını biçiyor" diye yazmıştı. Fransız komünistlerinden, Afgan Emirine, Bulgar devrimcilerinden Hint Müslümanlarına, Sovyetlerden Afrika'nın kara derili ezilenlerine, Yunan devrimcilerine kadar ne büyük bir dış desteği vardı Türkiye halkının. Bu kadar büyük bir zafer ve bu kadar geniş bir destek karşısında Anadolu basınının göğsü niçin gururla dolmasındı?

9 Eylül: «Ve İzmir...

İZMİR...Anadolu basınının 15 Mayıs 1919'dan beri burkularak andığı güzel İzmir kurtarılmıştı bugün. İtilaf devletlerinin temsilcileri limanda bekleyen İron Duke gemisinde toplanarak şehrin en yakındaki Türk subayına teslimini kararlaştırmışlardı. Saat 10.30'da Süvari bölüğü, evlerden atılan çiçekler arasında dörtnala Hükümet konağının önüne gelmiş göndere ay-yıldızlı bayrağı çekmişti. Türk ordusu pek düzenli hareket etmişti. Yunan idaresi 15 saat önce şehri terketmişti ama Yunan ordusunun bir kısmı şehre yetişememişti. Bugün esir alınanların sayısı 4.000 kadardı. Türk ordusunun şehre girmesiyle birlikte, silahsız olduğu sanılan Türk siviller, birdenbire silahlarıyla birlikte ortaya çıkmışlardı.

"Kuvvet önünde diz çöküyorlar" diye yazıyordu Öğüt. "Güzel İzmir'in anahtarlarını genç Türk ordusuna uzatıyorlar".

Açıksöz, gece yarısı Mebus Besim Bey'den bir telgraf almıştı, onu duyurdu: "Kavuştuk" Tafsilat resmi tebliğden bekleniyordu.

Dün Ankara halkı, cuma namazından sonra, şimdiki Etnoğrafya müzesinin bulunduğu namazgahta toplanmış, şükranda bulunmuş, zafer üstüne konuşmalar yapmıştı. Hakimiyeti Milliye bunları yazıyordu. Bugün Cumartesiydi. Normal günler olsaydı, gazetenin çalışanları dün tatil yapacaklarından gazetenin bugün çıkmaması gerekirdi ama tatil yapacak zaman mıydı şimdi? "İstanbul'da zafer şenliği" diyordu, Hakimiyeti Milliye "Kahraman ordumuzun zafer haberi İstanbul halkını birdenbire coşturdu. Seyyar esnafın küfelerinde bile bayraklar dalgalanıyor." "Zaferimiz İslam aleminde şevk ve heyecanla karşılanmıştır." Hakimiyeti Milliye zaferin Batı dünyası üzerindeki etkilerine de yer ayırmıştı.

Türkiye, "Hasta adam", hatta Mondrostan bu yana ölmüş sayılan ve mirası için kavga edilen Türkiye, canlanmıştı. Halk bütün yoksulluğuna rağmen dipdiri olduğunu ispat etmişti. Hasta olan Sultanlıktı zaten. Şimdi ise başka bir siyaset çöküyordu. Bunun için Fransız gazetesi Le Matin "Çöküntü!.." diye yazıyordu.

10 Eylül: «Yaşasın Türkiye»

İZMİR'in alınışı ancak bugün anlatılabildi okuyucuya. Gazeteler heyecanla başlıklar atmışlardı.

Basın Derneği, Ayasofya'da bir zafer mevlidi düzenlenmişti. 25.000 kişi katıldı mevlide. Böyle yazıyordu Hakimiyeti Milliye. Ayrıca "Üç gecedir İstanbul semt semt fener alaylarıyla şenlikler yapıyor" diyordu. "Taşradaki tezahürat" da anlatılıyordu.

Meclis dün de toplantı halindeydi. Afgan elçiliğinde konuk olarak bulunan Hintli Ebulfazıl Ahmet'in gönderdiği bir kutlama yazısı okunmuştu Mecliste.

"Anadolu'nun kurtarılması, bütün Müslüman dünyası için büyük bir bayramdır. Siz İslam alemdarısınız. Bugün İslam Aleminin kurtuluşunun başlangıcı olacaktır. Bugün Hindistan'da hürriyeti gaspolunmuş esirlik zinciriyle bağlanmış yetmiş-seksen milyonun kalbi sizinle beraberdir."

Hindistan ortalarından Naoribi'den de bugün Mustafa Kemal'e bir tel çekilmişti. Bütün ezilen milletlerden telgraflar yağıyordu Anadolu'ya. Anadolu basını eline geçtikçe bunları Türkiye halkına duyuracaktı.

Anadolu çok eziyet çekmişti. Çok yaralıydı. Bu yüzden Babalık bugünkü 987. sayısında "Yaralarımıza melhem lazım" diye yazmıştı.

Anadolu basını İzmir'in alınış haberlerini duyururken Türk öncü kuvvetleri, elleri bayraklı Bursalıların sevinç gözyaşları arasında gece Bursa'ya yetişiyordu.

Konya'da Öğüt, akşamları çıkıyordu. Bugün baştan ayağa kırmızı mürekkeple basılmış, bir gelin gibi süslenmişti. Mustafa Kemal'in ve İzmir'in resmini basmıştı. Zaten Anadolu basınının gerekli günlerde kullandığı böyle birkaç klişesi ancak bulunuyordu. Öğüt, ezilen bir milletin zalimleri yere sermesinin gururunu taşıyordu. Öğüt İstanbul'daki ve Ankara'daki zafer şenliklerini yazıyordu.

Ankara'da bugün şenlik gece yarısından sonra başlamıştı. Halk, gece davul ve silah seslerinden İzmir'in alındığını anlamış ve sokaklara fırlamıştı. Yıllardır, derin bir özlemle bu günleri bekleyen Ankaralılar birbirlerini kutluyorlardı. Akın akın Meclis binası önüne aktılar. Davullar İzmir havalarını vuruyordu. Oyunlar oynanıyor "Yaşasın Türkiye!, Yaşasın Büyük Millet Meclisi" sloganları yeri göğü inletiyordu. Sonra İstasyona yöneldiler. Kafile, silahlar atarak ssabaha kadar bütün şehri dolaştı. Gündüz şenlikler kesintisiz sürdü. Bütün binalar bayraklarla donandı. Meclis önünde kürsüler kuruldu ve konuşmalar yapıldı. Genç, ihtiyar, kadın, çocuk, asker, memur, mebus, esnaf işçi hep birlikte tekbirler getirdiler. Bütün bu heyecanlı gösteriyi ayrıntılarıyla anlattı Öğüt. Milletin bütün fertleri, bir vücut gibi birleşmişti.

11 Eylül: Üniversitenin toplantısına 100 bin kişi katıldı

YALNIZ Ankara değil, bütün yurt ayaktaydı. Açıksöz, Kastamonu'daki dünkü şenlikleri anlatıyor: "Kastamonu, şimdiye kadar görmediği bir gece geçirdi" diyordu. Sabah saat yediden başlayarak, İzmir'in alındığını duyan Kastamonulular sokaklara dökülmüşler, dükkanlar kapanmıştı. Hükümette, Belediyede ve namazgahta heyecanlı konuşmalar yapılmıştı. Kastamonulular sevinmekte pek haklıydılar. Kurtuluş Savaşımızın en çok şehit veren illerinin başında geliyordu Kastamonu. Çok gönüllü taburlar sevketmişti cepheye. Hatta Kastamonulular, yediden yetmişe semt semt asker gibi örgütlenerek haftalık talimler yapmışlardı. Bütün bunları teşvik etmiş, duyurmuştu Açıksöz. Bugün de Bursa'nın alınışı üzerine Kastamonulular gene bayramdaydı. "Şehir sevinçlere garkolmuştu." Bugünkü gösterileri de yarınki sayısında anlatacaktı Açıksöz. Yarınki sayısında İstanbul'daki gösteriler de yer alacaktı.

Üniversite tarafından düzenlenen toplantı ve fener alayına 100.000 kişi katılmıştı. Halk, "Yaşasın Mustafa Kemal, Yaşasın Türkiye Büyük Millet Meclisi" diye bağırmıştı. İnzibat, son bir çırpınışla köprüyü geçmiş, kayıklarla da karşı tarafa geçmeyi yasaklamıştı. Gençler vapurla Beşiktaş'a geçerek Taksim'e kadar yürümüşlerdi. Yunan askeri temsilciliği, Hürriyet ve İtilaf Partisi binası ve Ali Kemal'in daima Anadolu savaşçılarına ve Mustafa Kemal'e sövmüş olan Sabah gazetesinin binaları taşlanmıştı. Eski Başbakan Damat Ferit, babancı bir istimbol ile yalısına dönmek zorunda kalmıştı. İşbirlikçiler köşeye sıkışmışlardı. Sabah gazetesi Peyam'dan ayrıldığını ilan etmişti. Bunlar bir süredir Peyamı Sabah adıyla birleşmiş olarak çıkıyordu.

"Yunan orduları isyan halinde" diye yazıyordu The New York Times. O ki, şimdiye kadar hep Türkleri bir cani olarak ve barbar olarak göstermiş, emperyalist siyasetin lehinde yayın yapmıştı.

"Zaferimizin manası" diyordu Öğüt. Ankara'daki şenlikleri de yarınki sayısında yazacaktı.

Hakimiyeti Milliye bugün 606 ncı sayısını yayınlamıştı."Bugünkü zafer, yalnız bir İzmir zaferi değil, milletimizin üç asırdan beri muhtaç bulunduğu bir muazzam eserdir.", "İzmir artık, meşri sahibinin elinde bahtiyar ve mutlu yaşıyor.", "Şehitlerimizi hatırlayalım.","Ankara'daki dünkü gösteri, tarihe geçmiş bir olaydır." Hakimiyeti Milliye'nin yarınki sayısı tertemiz bir baskıyla, inci tanesi gibi yepyeni harflerle çıkacaktı. Bu sayısında da saldırgan düşmana ancak "Marmara dalgaları arasında" yer olduğunu yazacak "İstanbul yerinden oynadı, 200.000 kişilik bir alay, 4 gün şenlik" diyecekti.

Konya'nın mütevazi gazetesi Babalık yarın yeşil Bursa'nın alınışı şerefine yeşil mürekkeple basılacaktı. Bugün "Kahraman ordu","Güzel İzmir", "Şanlı Ordu Bursa önlerinde" başlıklarını atıyordu. Bayramlığını giyinmişti Babalık. Kırmızı mürekkeple çıkmıştı. Gazetenin manşeti, büyük sıkıntıları üstünden atmış bir milletin derin bir nefes alışını ve doğruluşunu ifade ediyordu:

"Elhamdülillah!..."

Bitti

Televizyonda Bugün

19.00 HABERLER

19.10 HEIDI

Sürekli filmin bugün yayınlanacak olan 30. bölümünde Klara hasta, üzgün ve neşesizdir. Heidi onu neşelendirmek için kırlardan kelebek ve çiçek toplar.

19.35 LASSIE

Sürekli filmin "Teftiş" adlı bölümü yayınlanacak.

SERUVEN PEŞINDE

20.30 HABERLER

21.20 YARIM YÜZYILDAN ÇIZGİLER

21.30 IŞ IŞTIR

22.10 AŞK GEMİSİ

Dizinin "Gemide Cinayet" adlı bölümü yayınlanacak.

23.05 BIR KONSER

Günal Özhan'ın hazırladığı programda Piyanist Ayşe Gökçer şu parçaları seslendirecek: Chopin "Nocturne", Bach "Prelüd ve füg", Beethoven "Patetik Sonat", Chopin "Fantazi İmpromtü", U.Cemal Erkin "Beş Damla".

23.25 HABERLER

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

21.30

İş iştir

Erdoğan Akduman

Birbirini yönetmek de iştir

İş Bulamayanlar Derneği, ya da İş Bulmakta Muvaffak Olamayanlar Derneğinin kuruluş yıldönümü kutlanmaktadır. Geleneğe göre bu tören sırasında üyeler arasından seçilen yedi kişi bir günlüğüne derneği yönetmekte, Yönetim Kurulu üyeleriyse o gün çalışmaya gönderilmektedir. Dizinin bugün gösterilecek üçüncü bölümünde seçimler ve çalışmaya gönderilen Yönetim Kurulu üyelerinin davranışları güldürü biçiminde anlatılıyor.

TRT'de reorganizasyon sonuçlandı

En geç 15 Eylülde tüm tayinler belli olacak,

Genel müdür yardımcıları reorganizasyonla birlikte ön plana çıktılar.

MEHMET YEŞİL

TRT'de 6 aydır üzerinde çalışılın reorganizasyon nihayet sonuçlandı. Kesinkes her şey belli olmamasına rağmen TRT Genel Müdürü Doğan Kasaroğlu 15 Eylülden itibaren bütün kadroların tayin işlemlerinin tamamlanacağını bildirdi.

Kasaroğlu ayrıca, kuruma uzun bir süre personel alınmayacağını ve kimsenin de TRT'den çıkarılmayacağını söyledi.

TRT Genel Müdürü Doğan Kasaroğlu'nun yeni kurulan bölge müdürlüklerine kendi ekibinden kişileri görevlendireceği buralardaki denetimi bu yolla sağlamaya çalışacağı ifade ediliyor.

Edinilen bilgilere göre bölge müdürlükleri TV Müdürlüğünün üstünde yer alacak, ayrıca bürokratik engeller ortadan kaldırılacak şekilde Genel Müdürlüğün olurunu beklemeden harcama yetkisine sahip olacaklar.

Reorganizasyonla birlikte geri planda, bulunan genel müdür yardımcıları ön plana çıkıyorlar. Program kesimi genel müdür idare yardımcısına teknik personel genel müdür teknik yardımcılıklarına bağlanıyor. Bugüne kadar reorganizasyon çalışmalarında bütünlüğü korunan TV Daire, Başkanlığı da genel müdürlük program müdürlüğüne bağlanarak etkisizleştiriliyor.

Ayrıca reorganizasyonla birlikte kurulan hasılat dairesinin etkin bir göre yapamayacağı belirtiliyor. TV ruhsat ücretlerini toplamakla yükümlü olacak hasılat dairesinin sonuçta başarısızlıkla karşı karşıya kalacağı ifade ediliyor. PTT'nin bile toplayamadığı TV ücretlerini böyle bir dairenin nasıl toplayacağı merakla bekleniyor.

19.35

Lassie

Şempanzenin bozduğu

Sürekli filmin bugün "Teftiş" adlı bölümü yayınlanacak. Orman düzenleme bölgesi raporları tamamlanmıştır. Bu arada sahipsiz bir şempanze büro daki raporları alt üst eder, bir kısmını da ormana kaçırır. Teftiş günü gelip çatmıştır.

Radyoda neler var?

TRT – 1

16.40 Türküler Geçidi
20.00 Köy Dağarcığı,
22.40 Nurten İnnap'tan Türküler.

TRT-2

9.15 Cumhuriyetin Getirdikleri,
10.50 Halk Çalgılarından Ezgiler,
12.00 Dünya Folklöründen,

TRT-3

08.00 Sabah Konseri, Günün Konseri, (B. Tarcan, A. Adnan Saygun, C.R. Rey)
203.0 Caz Ustaları,

«Üç yıllık programdan vazgeçtik, bir haftalık yapılsın»

Geçenlerde TRT Genel Müdürü Doğan Kasaroğlu şube müdürlerini topladı ve özet olarak önümüzdeki 3 yılın programını istedi. Şimdi TRT koridorlarında hep bu konuşuluyor Çalışanlar diyor ki "3 yıllığı bırakın, bir haftalık programı hazırlasınlar ellerinden öpelim". E biraz yayınlardan da belli oluyor.